

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: У складу са Закључком Владе Републике Србије, корисницима пензија биће извршена једнократна исплата у износу од 3.000 динара уплатом на текуће рачуне и на шалтере испоручних пошта, а истог дана почеће и исплата на кућне адресе корисника

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

**ПО ТРИ ХИЉАДЕ ДИНАРА
30. НОВЕМБРА**

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:

Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

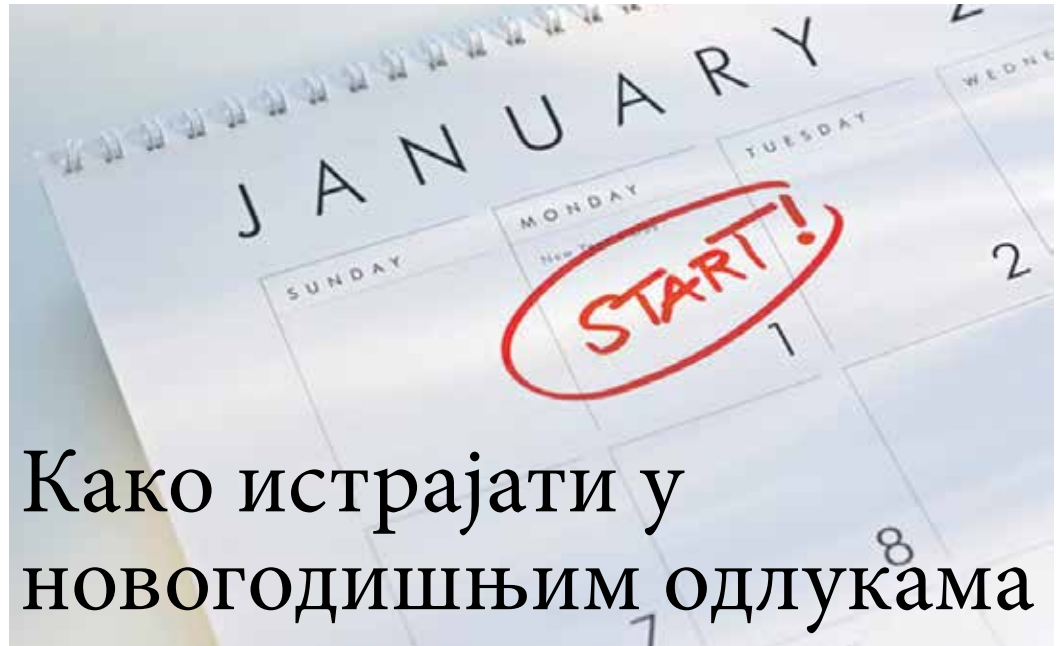
НАСЛОВНА СТРАНА:

Фото Александар Стојковић
Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

БЛИЖИ СЕ 1. ЈАНУАР – ВРЕМЕ ЗА ОКРЕТАЊЕ НОВОГ ЛИСТА

Како истрајати у НОВОГОДИШЊИМ одлукама

Уједној секунди после поноћи, 1. јануара, дан ће се променити са понедељка на уторак, што је иначе уобичајена појава, без неког посебног значаја. Међутим, поноћни откуцај сата баш тог дана у години увек нас подстиче да се изместимо из свакодневних активности, да се мало осврнемо и размислимо, проценимо како је протекла претходна година, и шта бисмо све могли боље у наредној.

Дакле, долазак нове године готово по правилу доноси и нове одлуке, нове-старе циљеве које себи постављамо, такозвано окретање новог листа и свечано обећање себи да ћемо од овог 1. јануара – да се здравије хранимо, да престанемо да пушимо, да се више крећемо, да прочитамо више књига, да научимо страни језик, да скинемо вишак килограма...

Иако најчешће с пуно ентузијазма заплavimo у јануар, решени да истрајемо у спровођењу својих новогодишњих одлука, пракса углавном покаже супротно. А да ли је ипак могуће у томе успети?

Британски психолог Ричард Вајзмен бавио се овом темом и пре неколико година спровео истраживање у коме је пратио више од 3.000 људи који су покушавали да спроведу у дело низ одлука, укључујући губитак тежине, одласке у теретану, престанак пушења и мање пијења.

На почетку студије, 52 одсто учесника је било сигурно да ће успети. Годину дана касније, само 12 одсто је заправо остварило свој циљ. Студија је открила зашто толико људи не успева у остваривању својих циљева и шта се може урадити како би се осигурао успех.

Током експеримента, људи су насумично стављени у неколико различитих група и затражено им је да прате различите савете. Уочене су велике разлике између приступа који најбоље одговарају мушкарцима и женама.

Мушкарци су имали знатно веће шансе да успеју када им је било задато да се усмере на конкретнији, једноставније формулисан циљ. Тако је, на пример, уместо да покушавају да изгубе тежину уопште-

но, требало да покушају да губе пола килограма недељно. Такође, већи успех су постигли када је требало да се фокусирају на награду повезану са постизањем свог циља, примера ради да ће када смршају постати атрактивнији супротно полу.

Жене су биле успешније када су своју одлуку испричале пријатељима и породици, као и када су биле охрабрене да не одустају због враћања старим навикама, па неодолевање чоколади током дијете схватале као привремену препреку, пре него као неуспех.

Ове једноставне разлике често су имале изненађујуће ефекте – додатних 22 одсто мушкараца постигли су успех када су били усмерени на једноставније циљеве, а у случају жена успешност је порасла за готово 10 процената када су биле охрабрене да истрају упркос препрекама.

Како објашњава Вајзмен, мушкарци су склонили томе да имају мачо став и нерeална очекивања, и због тога им постигање једноставнијих циљева помаже да постигну више. Исто тако, жене могу бити невољне да испричају другима о својим одлукама, али када то ураде могу имати много користи од социјалне подршке коју им пружају пријатељи и породица.

Након истраживања, Вајзмен је формулисао савете за реализовање новогодишњих одлука. Наводимо неке од њих. Ако је могуће, донесите само једну одлуку – многи људи често погрешно покушавају да постигну превише. Планирајте унапред – немојте чекати до новогодишње вечери, већ дајте себи времена да размислите шта стварно желите да постигнете. Будите прецизни, јер нејасни планови не успевају – поделите свој циљ на изводљиве, конкретне кораке са одређеним роковима. Направите чек-листу (подсетник, попис онога што планирате да поправите) фокусирајући се на то колико ће вам живот бити бољи када остварите своје циљеве. Немојте се присећати прошлих неуспеха, већ се усредсредите на нове одлуке, или пак на старе, али уз нови приступ. Кад год напредујете у корацима према свом циљу, дајте себи малу награду. **В. К.**

ЈЕДНОКРАТНА ПОМОЋ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

По три хиљаде динара 30. новембра

У складу са Закључком Владе Републике Србије, корисницима пензија ће, 30. новембра, бити извршена једнократна исплата у износу од 3.000 динара, уплатом на текуће рачуне корисника и на шалтере испоручних пошта, а истог дана почеће и исплата на кућне адресе корисника и трајаће неколико дана.

Једнократну исплату извршиће Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање свим корисницима права на пензију, корисницима права на привремену накнаду инвалида рада друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности (у складу са чл. 223 и 225 Закона о пензијском и инвалидском осигурању) и инвалидној деци корисницима права на привремену накнаду, који се закључно са 26. новем-

бром 2018. године налазе у евиденцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за исплату пензија, односно корисницима права на привремене накнаде за новембар 2018. године.

Средства за једнократну исплату обезбеђена су Финансијским планом РФ ПИО за 2018. годину, у укупном износу од 5,24 милијарде динара.

Да подсетимо, Законом о ПИО предвиђена је могућност да се средства за пензијско и инвалидско осигурање могу користити и за исплату новчане помоћи корисницима пензије, када је таква помоћ потребна великом броју корисника, у износу који утврди Влада, водећи рачуна о билансним могућностима Фонда.

Министар за рад, запошљавање, борацка и социјална питања, Зоран Ђорђевић,

приликом најаве једнократне исплате подсетио је да је председник Републике Србије Александар Вучић већ најавио да ће пензионерима бити извршена једнократна исплата од 3.000 динара у наредних неколико дана, и да држава поштује обећано.

Министар је појаснио да ће исплата помоћи почети 30. новембра, а да ће неким корисницима стићи неколико дана касније, зависно од тога ко новац прима на кућну адресу.

У једној од претходних изјава поводом једнократне исплате корисницима пензија, министар Зоран Ђорђевић истакао је да Влада Републике Србије настоји да сви грађани живе боље.

– Влада Републике Србије жели да економски оснажи пензионере, једнократна помоћ један је од начина да им помогнемо.

Председник Александар Вучић је најавио исплату до краја године, то је одлична вест, јер сви знамо да је много оних који живе у тешким економским условима, а да је крај године период када се више троши – истакао је министар Ђорђевић и нагласио да ће Влада Србије увек настојати да пензионери добију више.

Овај додатни новац ће пензионерима, како је навео, бити исплаћен из реалних прихода.

– Приходи ПИО фонда, захваљујући доброј наплати пореза и доприноса, мањој незапослености, отварању нових радних места, али и ефикасној борби Инспектората за рад против рада на црно, остварили су додатни суфицит. То је омогућило да сада, на крају године, из тих реалних прихода издвојимо додатних 5,24 милијарде динара – рекао је министар Ђорђевић.

Г. О.

ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ РАДА ФОНДА У ПРВИХ ДЕВЕТ МЕСЕЦИ

Учешће трансфера из буџета смањено на 27,3 одсто

Информација о финансијском пословању Фонда у периоду јануар – септембар 2018. године представљена је Управном одбору РФ ПИО, на седници одржаној 14. новембра ове године.

Како је објаснио Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове у Дирекцији РФ ПИО, укупни приходи и примања Фонда у наведеном периоду остварени су у износу од 441,9 милијарди динара и номинално су виши за 3,44 одсто од остварених прихода у истом периоду претходне године.

Према његовим речима, приходи од доприноса, који су за 2018. годину планирани у износу од 436,88 милијарди динара, са 30. септембром 2018. године износе 320,35 милијарди динара и виши су у односу на исти период претходне године за 8,78 процената. Учешће прихода од доприноса у укупним приходима у првих девет месеци текуће године износи 72,5 процената и више је за 3,6 одсто у односу на исти период прошле године.

– Трансфери из буџета су изменама и допунама Финансијског плана Фонда за 2018. годину смањени у односу на првобитно планирани износ за 7,3 милијарде динара и износе

Са седнице Управног одбора РФ ПИО

178,23 милијарде динара, што је резултат боље наплате доприноса. Фонд је са 30. септембром 2018. године на име дотација повукао из буџета 18,4 милијарде динара мање, што је резултат виших прихода од доприноса и расположивих средстава пренетих из претходне године. У односу на исти период 2017. трансфери из буџета су и поред подизања висине пензија и накнада, захваљујући оствареним и пренетим приходима од доприноса, нижи за 8,6 одсто, односно 11,3 милијарде динара. Учешће трансфера из буџета у првих девет месеци 2018. године у укупним приходима Фонда износи 27,3 процента, што је смање-

ње за 3,6 одсто у односу на исти период прошле године када је учешће износило 30,9 процената – навео је Иван Мимић.

Када је реч о расходима, у првих девет месеци ове године укупни расходи и издаци извршени су у износу од 449,35 милијарди динара, и у односу на исти период прошле године виши су за 3,86 одсто.

Највећи део расхода чине расходи за нето пензије, који у овом периоду износе 388,36 милијарди динара, што је у односу на исти

период претходне године више за 4,5 одсто.

Мимић је изнео и податак да је просечна пензија у првих девет месеци 2018. године износила 24.981 динар, што је виши износ у односу на исти период претходне године номинално за 4,9 а реално за 2,9 процената.

Након презентовања резултата финансијског пословања Фонда у првих девет месеци текуће године, Иван Мимић је закључио да је резултат пословања одличан и да ће се пословна година завршити на најбољи могући начин.

В. Кадиф

ЗА ИЗУЗЕТАН ДОПРИНОС ЈАЧАЊУ ПЕНЗИЈСКОГ СИСТЕМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Златна плакета Републичком фонду ПИО

У седишту Фонда ПИО Републике Српске, у Бијељини, 30. октобра 2018. године одржан је састанак руководства Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Србије. Делегација је два фонда предводили су заменик директора РФ ПИО др Александар Милошевић, са директором Покрајинског фонда Славком Имрићем и директорком Сектора за односе с јавно-

шћу Јелицом Тимотијевић, и директор Фонда ПИО Републике Српске Младен Милић, са најближим сарадницима.

На састанку је разговарано о питањима из редовне делатности два носиоца осигурања у области пензијског и инвалидског осигурања, с циљем да се иначе добра сарадња два фонда у наредном периоду додатно унапреди, објашњава директорка Сектора за односе с јавношћу, Јелица Тимотијевић.

– У знак захвалности за изузетан допринос јачању пензијског система Републике Српске и укупну помоћ коју смо пружали Фонду ПИО РС годинама уназад, наш фонд је добио Златну плакету и Захвалницу од Фонда ПИО Републике Српске. На овом састанку Златну плакету и Захвалницу заменику директора РФ ПИО др Александру Милошевићу уручио је директор Фонда ПИО РС Младен Милић – наводи Јелица Тимотијевић.

Директор Фонда ПИО РС Младен Милић уручује плакету заменику директора РФ ПИО др Александру Милошевићу

Уштеда времена и мањи трошкови грађана

Суботичка филијала РФ ПИО била је 6. новембра, по трећи пут, успешан домаћин Међународног саветодавног дана на којем су стручњаци за пензијско осигурање из Србије и Мађарске пружали правне савете осигураницима и корисницима права која су остварили у некој од ове две државе.

Трочлани тим саветодаваца из Србије чинили су мр Јасна Голупски, помоћница начелника Одељења за ПИО по међународним уговорима, Сузана Ливазовић, шефица Одсека, и Игор Башнец, службеник за утврђивање права у овом одељењу Дирекције ПФ ПИО Нови Сад, који је уједно био и преводилац. Из мађарског носиоца социјалног осигурања у разговорима су учествовали Верона Жолфи, начелница, Јене Пур, контролор нацрта решења, и Хелен Миндер, стручни саветник.

И овогодишњи дан разговора са Мађарском остварен је стручну помоћ Александре Банић, начелнице Одељења за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији РФ ПИО Београд.

Снежана Марић, директорка Филијале РФ ПИО Суботица, каже да је благовремено преко локалних медија позвала грађане који имају проблема у решавању својих захтева код фондова ПИО Србије и Мађарске да закажу термин и да у директном разговору на једноставан начин реше своје недоумице.

– То је била права прилика да осигураници и корисници права брзо и лако прикупе потребне информације, и евентуално реше проблем на лицу места, штедећи тако и време и трошкове за путовање или преписку да би остварили комуникацију са стручњацима из наша два фонда ПИО. Запослени у нашој филијали су се потрудили да, у складу са својим могућностима, током Саветодавног дана са Ма-

Верона Жолфи, Хелен Миндер, Јасна Голупски, Игор Башнец и Предраг Цветковић

ђарском пруже сву неопходну логистичку помоћ и подршку саветодавцима и странкама које су дошле на ове разговоре. Мислим да је овакав начин рада добар, и да га треба наставити, јер се проблеми у поступцима приликом доношења решења завршавају брже и ефикасније у интересу свих, и корисника услуга, и фондова ПИО – рекла је Снежана Марић.

Јасна Голупски је навела да се током овог Међународног саветодавног дана стручњацима из фондова ПИО наше две државе непосредно обратило 14 странака ради правне помоћи. Такође, и да је у другом – стручном делу овог сусрета, размењено шест ургенција за предмете који се већ налазе у поступку решавања, а где постоји неки застој. Истакла је и да се највећи број странака у директном разговору са саветодавцима интересовао за статус свог предмета код мађарског фонда ПИО, било да се од њих чека достава образаца поводом поднетог захтева, или да се ради о достави података о навршеним периодима осигурања. Било је питања, каже Јасна Голупски, и у вези са начином

решавања истовременог осигурања, а све странке су поучене о даљем поступку и свима је одмах одговорено на питања.

У стручном делу дана разговора стручњаци из Мађарске информисали су наше саветодавце о изменама њиховог закона о ПИО и прописима који имају утицаја на поступак решавања захтева осигураника који имају навршен стаж у обе државе. Јасна Голупски је истакла да је и овогодишњи сусрет саветодаваца из Србије и Мађарске протекао у колегијалној, радној и срдечној атмосфери, и да овакву праксу у раду фондова ПИО треба наставити, јер је веома успешна и корисна.

Сузана Ливазовић је додала да су колеге из Мађарске изјавиле да су веома задовољне гостопримством домаћина, организацијом, радном атмосфером и учинком на овом саветодавном дану. Такође, и да су све странке добиле квалитетне одговоре, те да је жеља свих учесника да се овакви сусрети наставе. Каже да стечена познанства и контакте са колегама из Мађарске одржавају и после тих сусрета, јер кроз непосред-

ну комуникацију са њима брже и ефикасније раде на решавању појединих захтева за остваривање права из ПИО корисника услуга наших фондова.

Игор Башнец, који је овом приликом био највише ангажован јер је у разговорима учествовао и као стручњак – саветодавац, али и као преводилац, каже да су овакви сусрети веома корисни и за странке и за саветодавце.

– Грађани који имају остварено осигурање у Србији и Мађарској нису увек добро обавештени, па је за њих корисно да учествују на оваквим разговорима где могу да добију праве информације и тиме уштеде и време и новац приликом остваривања права из ПИО. Рецимо, некада нису упознати да по Споразуму о социјалном осигурању између наших држава не морају подносити захтеве за остваривање права у обе државе, већ ако имају пребивалиште у Србији довољно је да захтеве за оба фонда поднесу у Србији. На тај начин оствариће уштеду, јер ће уместо њих РФ ПИО Србије проследити захтев и мађарском фонду – навео је при мере из праксе Игор Башнец.

С друге стране, и грађани који су се у суботичкој Филијали РФ ПИО обратили саветодавцима за правну помоћ изјавили су након обављених разговора да су веома задовољни добијеним информацијама.

Габор Шатаи из Суботице, који је испунио услов за одлазак у старосну пензију у Републици Србији, а има и три године и седам месеци стажа у Мађарској, био је видно задовољан после обављеног разговора.

– Највећи проблем што већ досад нисам добио решење о пензији јесте у томе што још није послат доказ из Мађарске о престанку мог осигурања. Када тај документ стигне у Србију, овде ће ми се аутоматски донети решење о пензији. Задовољан сам добијеним одговором, а желим да истакнем да сам изузетно пријатно примљен и у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду, где сам и добио информацију о одржавању саветодавног дана с Мађарском. Ова пракса је јако позитивна, јер људи су директно и коректно информисани од саветодаваца, па је свакако треба наставити – изјавио је расположени Габор Шатаи.

И Предраг Цветковић из Новог Сада имао је само лепе речи о организовању оваквих разговора стручњака из ПИО фондова Србије и Мађарске. Он је у Филијалу РФ ПИО у Суботици донео бројне документе као доказ о уплати доприноса за пет година стажа осигурања остварених у сопственој приватној фирми у Мађарској. Саветодавци из Мађарске су прихватили приложену документацију као валидну и Предраг задовољно очекује брзо решавање свог захтева.

Другачији проблем је имала Агнеш Хербатина из Суботице. Она је у једном периоду истовремено била пријављена на осигурање и у Будимпешти и у Суботици, па јој се, како је прописано социјалним споразумом, неће признати оба периода осигурања приликом одласка у пензију, већ само један. Ипак, и она је била задовољна стручним објашњењем саветодаваца уз напомену да је овакав рад ПИО фондова Србије и Мађарске веома користан за грађане.

Мирослав Мектеровић

СТРУЧНЕ АКТИВНОСТИ У ФОНДУ ПИО

Семинари из области финансијског пословања

Сектор за финансијске послове Републичког фонда ПИО одржао је од 2. до 4. новембра на Златибору семинар чија је тема био Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је ступио на снагу 30. септембра 2018. године. Семинару је присуствовало укупно 165 запослених Фонда, међу којима су били директори филијала Пожаревац и Врање, запослени у организационим јединицама Фонда надлежним за послове исплате у дирекцијама Фонда у Београду и Новом Саду, Служби Дирекције Фонда у Приштини, као и запослени у филијалама, односно службама филијала.

– Семинар је одржан с циљем да се запослени у организационим јединицама Фонда надлежним за послове исплате упознају са изменама одредаба Закона о ПИО које се односе на коришћење и исплату оствареног права из пензијског и инвалидског осигурања. Учесници су упознати и са применом одредаба међународних уговора и споразума које је Република Србија закључила са бившим републикама СФРЈ у делу примене прерачуна пензије и наплате одштетних захтева – објашњава нам Сузана Воркапић, начелница Одељења за исплату пензија по домаћим прописима Дирекције Фонда.

Она наводи и да је на семинару разматран садржај инструкција, обавештења, налога и образаца које је донела стручна служба Фонда, а који

се односе на актуелне измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Током семинара учесници су, такође, упознати и са одредбама Закона о изменама и допунама Закона о ПИО који се примењују почев од 1. јануара 2019. године и за које ће стручна служба Фонда, до краја ове године, донети инструкције.

– Семинар је успешно протекло и верујем да је био значајан и користан за све учеснике, а показатељ тога је и активно учешће колегица и колега кроз постављање питања и давање сугестија у вези са решавањем спорних ситуација у примени инструкција – закључује начелница Воркапић.

Још један семинар из области финансијског пословања у организацији Фонда одржан је од 16. до 18. новембра на Дивчибарама, са темом „Активности и новине у материјално-финансијском и књиговодственом пословању РФПИО“.

Како нам је објаснила Даница Божић, помоћница начелника Одељења за исплату пензија по домаћим прописима Дирекције Фонда, семинар је одржан са циљем да се запослени у организационим јединицама Фонда надлежним за послове финансијске оперативе и књиговодства, ближе упознају са променама Закона о ПДВ, са новим Законом о платним услугама и поступком обављања платних трансакција у складу са прописима који уређују трезорско пословање, и сагледају специфичности у обављању послова платног промета у РФ ПИО.

– Током семинара су, такође, дате смернице да се изврше припреме за састављање финансијског извештаја за 2018. годину и усаглашавање пословних књига, као и да се усвоје нове инструкције и препоруке за обављање текућих послова из области књиговодства – каже Даница Божић.

Запосленима су посебно изложене измене у Закону о ПИО и њихова примена на финансијско-књиговодствене евиденције обрачуна и уплате доприноса за лица којима је решењем РФ ПИО обезбеђено продужено осигурање и утврђено својство осигураника (чл. 15 и др.).

У излагањима која су представљена на семинару учествовали су предавачи ИПЦ-а, начелници одељења Дирекције РФ ПИО Александра Глуховић Милановић, Бранка Марковић и Мирјана Марковић, координатор радне групе Сектора за финансијске послове Даница Божић, и Страхиња Кулић, финансијско-књиговодствени аналитичар, док је семинару присуствовало укупно 135 запослених Фонда у организационим јединицама надлежним за послове финансијске оперативе и књиговодства у дирекцијама Фонда у Београду и Новом Саду, као и запослени у филијалама, односно службама филијала.

Семинар је побудио велико интересовање присутних са констатацијом да је ово прилика да се усвоји више нових информација, размене искуства из организационих јединица Фонда и развију још бољи и складнији међусобни пословни контакти.

Г. О.

САМОСТАЛНЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Осигурање уметника и свештеника

Променама прописа којима је било уређено пензијско и инвалидско осигурање, почев од 1. јула 1983. године, лица која обављају делатности у култури, односно врше свештеничку, или верску службу, постала су обавезно осигурана. На овај начин, проширен је круг осигураника самосталних делатности и уређено је питање пензијског и инвалидског осигурања самосталних уметника, односно свештеника и верских службеника. Закључно са 30. јуном исте године, ова лица могла су да плаћају доприносе за ПИО по уговорима који су им то осигурање обезбеђивали, али то осигурање није било обавезно већ је својство осигураника утврђивано решењем, искључиво на захтев лица које те делатности обавља.

Закон о култури

Питање услова за утврђивање обавезног пензијског осигурања уређено је одговарајућим прописима. Законом о култури дефинисан је појам самосталног уметника као физичког лица које ствара ауторска дела из области уметничке делатности, или изводи уметничка и ауторска дела из области уметничке делатности и које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност. Такође, потребно је и да таквом лицу репрезентативно удружење у култури утврди статус. Уколико лице испуњава прописане услове, односно ако има пословну способност, уметничку делатност обавља као једино, или главно занимање и има пребивалиште у Републици Србији, подноси захтев репрезентативном удружењу за утврђивање статуса, односно упис у чланство. Чињеница да се уметничка делатност обавља као једино, или главно занима-

ње, заправо значи да уметник главни део својих прихода, или све своје приходе остварује управо од те делатности, односно да није у пензијском и инвалидском осигурању по неком другом основу, на пример – да није у радном односу. Ако репрезентативно удружење прихвати захтев уметника и упише га у чланство, управо тај упис има конститутивно дејство и дан када је упис реги-

Доприноси по одређеној основици

Верски службеници и свештеници делатност обављају у складу са црквеним прописима, а у службу се постављају декретом црквених власти, а на исти начин се и разрешавају. Доношењем декрета о постављењу, ова лица стичу и својство осигураника па им од тог дана тече и обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

штава се Пореска управа која и врши задужење доприносима за ПИО и та основица не може да се мења у току године. Уметници такође доприносе уплаћују према задужењима Пореске управе, где се води и евиденција о уплатама. Према одлуци из 2003. године, град Београд уплаћује доприносе за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање уметницима са пребивалиштем на територији града Београда који испуњавају

строван у евиденцији удружења заправо представља и дан почетка обавезног пензијског и инвалидског осигурања за уметника. По упису у чланство, уметник са потврдама удружења и попуњеним и овереним обрасцима М и М-А треба да оде у надлежну организациону јединицу РФ ПИО, где ће му се регистровати пријава на осигурање. Ова пријава истовремено значи и пријаву на здравствено осигурање, што уметнику омогућава и да овери здравствену књижицу и користи услуге из тог осигурања.

Уметници и верски службеници плаћају доприносе према основицама осигурања које не морају да одговарају њиховим оствареним зарадама. За свештенике и верске службенике, уплата доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање врши се из буџета Републике Србије, у висини најниже месечне основице. Осигураник може да се определи и за неку вишу основицу, а износ разлике између најниже и одређене основице уплаћује сам осигураник, или црква, односно верска заједница. О одређеној основици обаве-

одређене услове. Као и за верске службенике, доприноси се уплаћују до висине најниже основице осигурања, а број уметника за који се уплата доприноса врши на овај начин ограничен је градским буџетом, па у случају да број пријављених прелази могућности, приоритет имају они са дужим стажом осигурања. У случају када уметник остварује и приходе по уговору о делу, или ауторском уговору, почев од 2006. године пријаве о овим приходима (М-УН) предају се Пореској управи, а не Фонду ПИО. Овако предате пријаве урачунавају се у основицу осигурања.

гурања, односно Пореска управа умањује задужење за уплату доприноса за износ уплаћен по пријављеној уговореној накнади.

Пун стаж осигурања

Уметници и верски службеници често се, у периоду у ком обављају самосталну делатност, ангажују по уговору о раду, најчешће у образовним институцијама. У случају да се лице које је у обавезном осигурању по основу обављања самосталне делатности запосли, према важећим законским прописима осигурање по основу радног односа је приоритетно и прекида раније осигурање. У ранијем периоду, до проблема је могло да дође у случају да се радни однос обавља са непуним радним временом, због чега је у том периоду осигураник могао да има стаж осигурања утврђен у трајању краћем од календарског, иако паралелно са запослењем и даље обавља самосталну делатност, чак и у случају када су за самосталну делатност уплаћени доприноси. Међутим, изменама Закона о ПИО, почев од 30. септембра 2018. године, уређено је да се у стаж осигурања рачуна време за које је плаћен допринос за ПИО по било ком основу. Ова измена односи се и на периоде пре ступања измена на правну снагу, па осигураници више неће доћи у ситуацију да и поред уплаћених доприноса, због приоритетног осигурања са непуним радним временом немају стаж осигурања који одговара календарском трајању.

Важно је нагласити да осигураник има обавезу да о свим променама у току осигурања обавести РФ ПИО, како би се благовремено регистровале одговарајуће пријаве у матичну евиденцију. Дакле, промене статуса у чланству у репрезентативном удружењу, односно доношење декрета од стране цркве, или верске заједнице, представљају основ за промене у осигурању. Посебно треба водити рачуна о престанку осигурања, јер ретроактивни уноси у евиденцију удружења немају дејство, већ се престанак чланства утврђује са даном када је промена регистрована, о чему удружења издају потврде у складу са законским прописима.

Мирослав Мирић

Медијска кампања под геслом „Ј=ДНАКИ“

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је, поводом 3. децембра – Међународног дана особа са инвалидитетом, у оквиру медијске кампање под геслом „Ј=ДНАКИ“, пласирало два промотивна спота као један од начина да се пошаље снажна порука да су сви грађани Републике Србије једнаки.

Промо спотови емитују се на ТВ програмима са националном фреквенцијом, а Министарство је позвало и остале медије да се придруже кампањи и подрже идеју у изградњи земље у којој су сви једнаки и у којој свако има могућност да оствари свој потенцијал.

Министарство је иницирало и издавање пригодних поштанских марки које ће бити пуштене у промет 3. децембра, на Међународни дан особа са инвалидитетом.

„Ово је први пут да се маркице са пригодним мотивима штампају као подршка особама са инвалидитетом и веома смо поносни због тога“, рекао је министар Зоран Ђорђевић.

Установљене награде АП Војводине

На предлог Покрајинске владе, на седници Скупштине АП Војводине одржаној 14. новембра ове године установљене су награде Аутономне покрајине Војводине и покрајинска признања. Одлучено је да се Покрајинска награда и признања додељују поводом датума од покрајинског значаја које је утврдила Скупштина Војводине: Дана присаједињења Војводине Краљевини Србији (25. новембар), дана обележавања Мајске скупштине (15. мај) и Међународног дана људских права (10. децембар).

Као највише признање које се додељује појединцу за дугогодишњи рад, лично залагање и изузетне резултате у свим областима стваралаштва, чиме је дат трајан допринос развоју Покрајине, установљена је награда АП Војводине „Михајло Пупин“. Такође, установљена су и покрајинска признања за значајна остварења: у култури – „Ференц Фехер“, уметности – „Павле Јовановић“, образовању – „Ђорђе Натосевић“, науци – „Милутин Миланковић“, привреди – „Лазар Дунђерски“, спорту – „Момчило Тапавица“, заштити људских и мањинских права – „Људовит Мичатек“ и у области равноправности полова – „Милица Томић“.

Јубиларни сајам туризма у Крагујевцу

У Крагујевцу је од 23. до 25. новембра одржан десети Међународни сајам туризма и сеоског туризма, на коме је ове године учествовало више од 100 излагача из земље и региона.

Сајам туризма и сеоског туризма у Крагујевцу прилика је да се на једном месту представе сви туристички потенцијали Србије, али и земаља у окружењу.

Већ шесту годину, као саставни део ове манифестације, организован је и Сајам зимнице. Овога пута посетиоци су имали прилику да виде, пробаци и купе производе више од 40 домаћинстава из свих крајева Србије.

Током тродневне манифестације одржана и бројна предавања, стручне трибине, а изведен је и богат уметнички програм, уз наступе фолклорних ансамбала из Шумадије.

Прокупље: обука за геронтодомаћице

Основно знање и комуникација са старим особама, пружање помоћи при одржавању личне хигијене, помоћ при исхрани, набавци намирница, узимању лекова, одржавању доброг и стабилног стања особе о којој се брину, само су неке од вештина које ће до средине децембра, до када је предвиђено да траје обука, стећи 10 жена са евиденције прокупачке филијали Националне службе за запошљавање(НСЗ).

То је део пројекта који подразумева обуку за посао геронтодомаћице који уз помоћ НСЗ реализује Дом за негу и смештај старих лица у Прокупљу.

Обука за геронтодомаћице из Прокупља и Куршумлије – пет жена из Прокупља и пет из Куршумлије, подразумева теоретски и практичан део и спроводи се у прокупачком Дому за негу и смештај старих лица.

Ове жене ће бити оспособљене за пружање различитих видова помоћи угроженима и старим особама, посебно у брдско-планинским пределима општине Куршумлија.

Стогодишњица присаједињења Војводине Краљевини Србији

Стогодишњица завршетка Првог светског рата и присаједињења Војводине Краљевини Србији свечано је обележена 24. и 25. новембра у Новом Саду.

Свечаности су присуствовали Александар Вучић, председник Републике Србије, Маја Гојковић, председница Скупштине Србије, Милорад Додик, председавајући Председништва БиХ, Жељка Цвијановић, председница Републике Српске, министри у Влади Србије, страни амбасадори, представници покрајинске и градске власти, представници Војске Србије и верских заједница.

Александар Вучић, председник Републике Србије, и Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, открили су споменик краљу Петру I Карађорђевићу на Тргу Републике. На Свечаној академији посвећеној стогодишњици присаједињења Војводине Краљевини Србији, у Српском народном позоришту, Александар Вучић је нагласио да је то највећа тековина историје српског народа, после устаничког ослобађања Србије.

Истог дана отворен је и Музеја присаједињења Војводине Краљевини Србији, а у оквиру програма обележавања овог значајног јубилеја, одржана је и мултимедијална изложба „1918“, затим премијера позоришне представе „Светозар“ и концерт на Тргу слободе.

За задругаре у Лесковцу 36,4 милиона динара

Да би се унапредило пословање и повећао квалитет живота у руралним срединама, четири лесковачке задруге добиле су новац за набавку нових машина и опреме чија је укупна вредност 36,4 милиона динара.

Једни задругари ће средства искористити за набавку опреме за хладњачу и узгој малина, јагода, купина и осталог воћа, а други за набавку пластеника и прикључних машина за обраду земљишта, као и за трактор и 39 стеоних јуница, да би били успешнији, проширили производњу и могли боље да профитирају.

Задругари су новац добили путем конкурса који је спровео кабинет министра без портфеља задуженог за регионални развој и координацију јавних предузећа.

Крагујевац: медицинска соба за особе са аутизмом

У просторијама Школе за основно и средње образовање „Вукашин Марковић“ у Крагујевцу недавно је, поводом обележавања Европског дана особа са аутизмом, отворена медицинска соба за особе са аутизмом. Ово је, иначе друга медицинска соба у Србији, која је резултат партнерске

сарадње Савеза удружења Србије за помоћ особама са аутизмом и Удружења за помоћ особама са аутизмом Крагујевац, уз финансијску подршку компаније „Вип мобајл“. Опремање медицинске собе помогао је Дом здравља Крагујевац.

Мирослављево јеванђеље у децембру пред посетиоцима

Најстарији сачувани српски илустровани ћирилични рукопис, Мирослављево јеванђеље, биће изложено у Народном музеју сваке суботе у децембру, као и у петак, 7. децембра.

Мирослављево јеванђеље, настало у 12. веку, састоји се од 181 листа на којима се, поред текста, налази 296 минијатура цртаних пером, а затим

бојених четкицом и украшених златом. Запис на последњем листу Јеванђеља говори да га је поручио хумски кнез Мирослав, брат великог жупана Стефана Немање.

У јуну 2005. године Мирослављево јеванђеље је уписано у списак Памћење света, о чему је Народни музеј у Београду добио сертификат Унеска.

Народна библиотека Србије, као матична установа за заштиту старих и ретких књига, прописала је да Мирослављево јеванђеље може бити излагано само десет дана током једне године.

ОКРУГЛИ СТО У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ ВОЈВОДИНЕ

Примена науке у развоју пољопривреде

У оквиру 7. Дунавског бизнис форума, у просторијама Привредне коморе Војводине (ПКВ) у Мастер центру Новосадског сајма одржан је округли сто под називом „Значај науке за развој пољопривреде, агропривреде и концепта паметних села“. Скуп је организовао „Дневник-Пољопривредник“ АД, уз подршку ПКВ, а на панелу су учествовали представници пољопривредних факултета из Новог Сада и Београда, новосадског Института за ратарство и повртарство, Института за воћарство из Чачка, београдског Института за водопривреду „Јарослав Черни“, Института за земљиште у Београду, Института за примену науке у пољопривреди Београд, новосадског Института за прехранбене технологије, Научног института за ветеринарство „Србија“ и Института „Михајло Пупин“.

Према речима проф. др Радована Пејановића, председника

Програмског савета Дунавског бизнис форума, циљ овог скупа био је да се мултидисциплинарним научним приступом пронађе начин како да се поправи вишедеценијски лош положај у којем се налазе пољопривреда и село. Улагање у знање, истакао је Пејановић, једино је улагање у пољопривреду које засигурно пропорционално враћа више од уложеног.

Велимир Станојевић, државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, говорећи о огромном значају аграра за Србију, која је типично пољопривредна земља, истакао је да је држава то препознала и да из године у годину улаже све више буџетских средстава у овај сектор.

– Није толико важна количина новца, већ како се он употреби. Неопходно је да се улаже у иновације и научне пројекте чији је циљ да се произведе што више по јединици површине, уз што мања улагања – рекао је Стано-

Изражавање државног секретара Велимира Станојевића

јевић и нагласио да се мора развијати концепт паметних села.

Др Саша Стевановић, помоћник покрајинског секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство, навео је да овај секретаријат опредељује значајна бесповратна средства школама, факултетима и институтима за куповину савремене опреме и унапређење рада, а од ове године подстичу се активности у школама везане за задругарство као важан сегмент унапређења живота на селу.

И остали учесници округлог стола говорили су о актуелном стању у пољопривреди и мо-

гућности да се оно унапреди применом науке. Став већине је да су развој нових технологија, дигитализација пољопривреде и имплементација нових знања у пракси основа за унапређење аграра и остваривање конкурентности у овој области. Највећу улогу у томе имају бројни домаћи институти и факултети у којима се, како је речено, спроводе истраживања на нивоу оних у најразвијенијим зелама, с циљем да се нова знања у што краћем року учине доступна крајњим корисницима – пољопривредницима.

М. Мектеровић

ПОКРАЈИНСКА ВЛАДА ПОДСТИЧЕ ОБНОВУ СЕЛА

Бесповратна средства за куповину сеоских кућа

Тридесет уговора у укупној вредности од 60 милиона динара уручено је брачним паровима из Војводине, који су на петом курсу Завода за равноправност полова Војводине добили бесповратна средства за куповину сеоских кућа са окућницом. Уговор је уручио потпредседник Покрајинске

влде, Ђорђе Милићевић. Он је истакао да је обезбеђивање крова над главом сигурно један од најважнијих и најлепших животних тренутака и честитао младим људима који су одлучили да се у једном новом амбијенту и, за неке од њих, у сасвим новим условима боре за себе и своје породице.

– До сада је 218 младих брачних парова на овај начин обезбедило кров над главом, а посебно је важно и то што су жене постале равноправни власници купљених кућа – истакао је потпредседник Покрајинске владе.

Милићевић је навео и да је заустављање депопулације села, останак младих и деце на селу и покретање укупног развоја руралних средина један од стратешких приоритета на чијој реализацији ће Покрајинска влада сигурно истрајати. Подсетио је да је у обнову војвођанских села на овај начин, односно за куповину сеоских кућа са окућницом, Покрајинска влада у 2017. издвојила око 43 милиона динара, а ове године чак 60 милиона.

Додели уговора присуствовали су и Предраг Вулећић, покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, и Диана Миловић, директорка Завода за равноправност полова.

М. М.

Диана Миловић, Ђорђе Милићевић и Предраг Вулећић са корисницима средстава

Божидар Цекић поново председник

Почетком новембра одржана је седма редовна Изборна скупштина Савеза инвалида рада Србије (СИР Србије). Поред делегата, Скупштини је присуствовала Биљана Барошевић, в. д. помоћника министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и представници Самосталног синдиката Србије – потпредседници синдиката Душко Вуковић и Томислав Бановић, који је и председник Самосталног синдиката Београда.

лизовани у пракси. Нагласила је да је жеља ресорног министарства да се та сарадња и убудуће успешно проширује и остварује.

О доброј сарадњи са СИР Србије говорио је и потпредседник ССС Душко Вуковић, који је навео да за успешан заједнички рад и све што је остварено велика заслуга припада председнику Божидару Цекићу.

Томислав Бановић, председник Самосталног синдиката Београда, и потпредседник ССС, истакао је да је дугогодишња сарадња између градског синдиката и СИР Србије увек била успешна јер су се заједнички залагали за интерес чланства обе ове организације.

Председник Цекић је захвалио гостима и свима који су директно или индиректно учествовали у успешном раду Савеза, а посебно ресорном Министарству и министру Зорану Ђорђевићу.

На Скупштини СИР Србије представљен је и извештај о четворогодишњем раду, извештај Надзорног одбора о финансијском пословању за тај период, који је поднео потпредседник НО Милорад Атанасковић, као и програм рада за наредне четири године.

Сви делегати су позитивно говорили о раду и пословању у претходном периоду, а након дискусије се прешло на избор председника, као и чланова Извршног и Надзорног одбора. За председника је изабран поново Божидар Цекић, а чланови Извршног одбора су: Војислав Вијоровић, Светозар Божиновић, Милоје Николић, Живојин Недељковић, Слободан Чупић, Велимир Симић, Љубинко Тошић, Станоја Станојковић, Гроздана Митић, Стана Свиларов, Станко Нимчевић, Милорад Поповић и Божидар Цекић.

За чланове Надзорног одбора изабрани су Милорад Атанасковић, Драган Поповић и Гордана Станковић. На предлог председника Цекића, за помоћника председника изабран је Станко Нимчевић. **Г. О.**

Сретењски орден првог реда

Скупштина Савеза инвалида рада Србије једногласно је одлучила да се Божидар Цекић предложи за Сретењски орден првог реда за дугогодишњи успешан рад у СИР Србије, чији је председник више од 30 година. Одлуку да се Божидару Цекићу додели Сретењски орден за нарочите заслуге у области хуманитарних делатности подржало је и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Помоћница министра Биљана Барошевић говорила је о доброј сарадњи са Савезом инвалида рада Србије и председником Божидаром Цекићем, као и о успешним резултатима који су одраз заједничког тимског рада. Посебно је истакла учешће у изради пројеката који су изузетно добро реа-

Трибина „НИСТЕ САМИ” ОДРЖАНА У НОВОМ САДУ

Системско решавање проблема ОСИ

После Београда и Бачке Паланке, трибина „Нисте сами”, која се спроводи под покровитељством Маје Гојковић, председнице Скупштине Србије, Уницефа и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, одржана је и у Новом Саду.

Осим представника републичке, покрајинске и градске власти, трибини су присуствовали и стручњаци здравствених установа, представници организација и удружења ОСИ, као и студенти Универзитета у Новом Саду.

Биљана Барошевић, вршилац дужности помоћника министра

Биљана Барошевић

за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Сектор за заштиту ОСИ, том приликом је говорила о системском ре-

шавању проблематике ОСИ, о приступачности, и нагласила да је Нови Сад учинио пуно за ове особе.

Иванка Савић, заменица покрајинског секретара за здравство, говорила је о менталном здрављу, док је Љиљана Кокловић, помоћница градоначелника Новог Сада, истакла да је град Нови Сад добио награду за допринос у области приступачности и социјалној инклузији.

Роберт Чобан, председник „Колор Прес групе”, и организатор трибине, истакао је да ће се наставити са одржавањем оваквих трибина и у другим градовима Србије.

После трибине одржана је и панел дискусија у којој су учествовали представници организација ОСИ. **Д. Кораћ**

УДРУЖЕЊЕ ПОСЛОВНИХ ЖЕНА ДОДЕЛИЛО НАГРАДЕ

Цвет успеха за жену змаја

Награда „Цвет успеха за жену змаја“, коју додељује Удружење пословних жена Србије, уручена је по 12. пут, а награду „Жене змајеви над змајевима“ ове године добиле су власница и директорка предузећа „Dexpress“ Љиљана Караклајић, сувласница и директорка Опште болнице „Бел Медик“ Јасмина Кнежевић и сувласница и директорка предузећа „Слово“ Гордана Ђурђевић.

Председница Удружења пословних жена Србије Сања Поповић Пантић навела је да је то удружење током 20 година постојања реализовало 140 пројеката, едуковало 4.900 жена, док је 118 жена награђено за свој рад наградом „жена змај“.

– Поносне смо што смо кроз дугогодишњи рад постигле да се женско предузетништво призна као економска, а не социјална категорија – навела је Сања Поповић Пантић.

Први пут ове године установљено је и признање „Родно најсензитивнија компанија“ које је додељено Делта холдингу, друго место су поделиле компаније Икеа Србија и Авон Србија, а треће је припало компанијама ВИП Мобајл и Уникредит банци.

Удружење пословних жена Србије се залаже за принципе

социјалне и економске инклузије и посвећује пажњу промоцији добрих примера из праксе вишеструко дискриминисаних група. Овог пута Удружење је посебно истакло ромске предузетнице, којима су додељена специјална признања. Добиле су их Дивна Јовановић, директорка предузећа „Нина Делукс“ из Обреновца, Пава Новак Чабриловић, директорка предузећа „Пава плус д.о.о“ из Панчева и Санија Живковић, директорка кројачке радње „Живковић Санија“ из Лесковца.

Министарка без портфеља задужена за демографију и популациону политику Славица Ђукић Дејановић рекла је приликом уручивања награда да је бити пословна жена било где у свету изазов, а да је бити успе-

шна пословна жена у Србији „змајски изазов“.

Она је истакла да је Влада Србије посвећена родној равноправности и додала да се присуство жена у јавно-политичком животу из године у годину повећава.

– Скоро 38 одсто народних посланика су жене, четири министарке у Влади, председница Народне скупштине... Званична статистика нам говори и да високе школе и факултете више уписују и завршавају жене. Међу уписаним и дипломираним студентима у 2016. години више је жена, као и доктора наука, али и већина корисника интернета су, такође, припаднице лепшег пола – рекла је она.

Министарка Ђукић Дејановић је оценила да је 21. век, век

информационих технологија и жена и да ће свака земља која то не препозна заостати у развоју.

Министар за иновације и технолошки развој Ненад Поповић рекао је да су жене у Србији вредне и предузимљиве, али им често недостају помоћ и подршка.

– Наш кабинет спроводи програм за развој женског предузетништва чији је циљ да пружи женама знање и вештине за бављење послом – рекао је Поповић и додао да је од јула ове године додељено 100 милиона динара за развој женског иновационог предузетништва и најавио да ће Влада Србије наставити још снажније да их подржава.

Г. О.

ФОРУМ НАПРЕДНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У НИШУ

Недостају ИТ стручњаци

У Нишу је средином новембра одржан четврти Форум напредних технологија на коме су представљени привредни, научно-образовни и институционални потенцијали града у овој области. Скуп је био изузетно посећен а посебан одјек имале су изјаве представника републичких институција које уливају наду да ће бити посла за велики број нових радника. У оквиру Форума у репрезентативном објекту нишког Официрског дома одржан је Сајам запошљавања и професионалне оријентације на коме је четрдесетак послодавца понудило око 150 радних места, углавном техничке струке.

Фирмама у Србији у овом тренутку недостаје 15.000 стручњака из области информационих технологија, а пројекције показују да ће до 2020. године бити потребно око 30.000 ИТ стручњака, изјавила је у Нишу помоћница министра просвете Габријела Грујић. Она је нагласила да је на држави да обезбеди младима такав квалитет образовања да могу спремно да одговоре на изазове тржишта рада.

Помоћница министра просвете је најавила и измену законског оквира и стварање услова да се пракса коју студенти стекну током школовања рачуна као прво радно искуство.

Директор Националне службе за запошљавање Зоран Мартиновић подсетио је да је ове године кренула преквалификација незапослених лица за послове програмирања, најављујући њен наставак и наредне године, а прилику да се обуче за дефицитарна занимања добиће и неквалификована и полуквалификована лица.

Градоначелник Ниша Дарко Булатовић навео је податак да је захваљујући отварању нових погона број незапослених у граду смањен. Иначе, једна од порука са Форума у Нишу јесте да је компанијама у сфери напредних технологија потребна помоћ државе.

Љ. Глоговац

Старење – велики изазов за 21. век

Оснивачка скупштина Покрета трећег доба Београда

Покрет трећег доба Београда основан је крајем новембра на иницијативу чланова удружења пензионера са подручја Београда, а уз подршку и у сарадњи са Покретом трећег доба Србије и Градском организацијом пензионера (ГУП) Београда.

Примарни циљ покрета јесте да се „обогаћати“ треће доба учешћем у спортским и културним активностима, али неће бити занемарени ни они којима је потребна здравствена помоћ. Такође, циљ је и борба за што бољи друштвени статус и положај старих.

На оснивачкој скупштини Покрета трећег доба Београда Владимир Јестратијевић, члан Градског већа, истакао је да ће покрет настојати да успостави тесну сарадњу са свим надлежним организацијама и удружењима у интересу грађана трећег доба.

– Процењујемо да тих грађана у Београду има око петсто хиљада. Крунска манифестација ће бити мини-олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба која би требало да се одржи око 10. маја. Идеја је да дефиле спортских екипа буде централном градском улицом, а спортска такмичења требало би да трају два дана на Ади Циганлији – рекао је Јестратијевић.

Председник ГОП Београда Василије Белобрковић нагласио је да је старење становништва глобални феномен у свету и да је то с једне стране тријумф, а с друге велики изазов за 21. век. Праг старости се мења и сада је он 65 година, док ће у блиској будућности бити од 78 до 80 година.

– Физичка активност и креативност људи трећег доба изузетно су значајне да би се одложило старење и спречило ментално пропадање. То је један од основних циљева покрета. Такође, циљ је да се спречи њихова маргинализација, дискриминација и самоизолација, што се често дешава одласком у пензију. Намера нам је да се старим људима пружи прилика да се покажу, докажу, победе себе и нађу нове оријентације – истакао је Белобрковић.

На оснивачкој скупштини донет је Статут Покрета трећег доба Београда, за заступника је изабран Владимир Јестратијевић, а изабрани су и чланови Извршног и Надзорног одбора овог покрета. **Г. О.**

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

Прославили свој дан

Чланови удружења пензионера општине Бабушница крајем октобра обележили су свој дан. Удружење је основано 1989. године и броји 1.006 чланова у 16 месних организација (Бабушница, Велико Боњинце, Звонце, Стрелац, Стол, Камбелевац, Драгинац, Калуђерово, Радошевац, Горњи и Доњи Стрижевац, Извор, Горчинце, Љуберађа, Модра Стена и Сурачево).

На дан удружења угостили су колеге из Пирота, Димитровграда, Беле Паланке, Власотинца, Сурдулице, Грделице и инвалиде рада општине Пирот. Међу гостима је била и председница општине Бабушница Слађана Николић са сарадницима. Василије Белобрковић,

заменик председника Савеза пензионера Србије (СПС) и председник Извршног одбора Покрета трећег доба Србије, који је такође био међу званицама, доделио је удружењу из Бабушнице пригодно признање за успешан рад.

Удружење редовно снабдева пензионере гревом и преградним производима, а у пилот пројекту „Достојанствени живот пензионера“ подељена су 104 пакета угроженим члановима. Такође се пензионерима редовно дају и позајмице до 5.000 динара без камате и други видови социјалне помоћи.

Редовно се организују путовања, као и бесплатни лекарски прегледи. Чланови удружења

Василије Белобрковић, потпредседник СПС, предаје признање председнику удружења, Слободану Милановићу

могу да прочитају дневну штампу, да се друже уз шах и карте, а у децембру се организује и традиционални новогодишњи турнир у шаху. Такође имају бесплатни интернет, фотокопирање, читавање личних карата

и саобраћајних дозвола, свакодневне услуге берберица, дружења правних савета и савета из вођарства.

За почетак 2019. године у плану је оснивање Актива жена.

Д. Голубовић

У СУСРЕТ ИЗБОРИМА У САВЕЗУ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Седница три окружна одбора у Ћићевцу

У Ћићевцу је одржана заједничка седница окружних одбора Савеза пензионера Србије (СПС) за Расински, Рашки и Моравички округ. Седница је била посвећена припремама за наредне изборе у овој организацији а присуствовали су јој представници 16 градских и општинских удружења, као и Драган Петковић, секретар Савеза пензионера Србије.

Савез пензионера Србије почео је припреме за наредне изборе у овој организацији, и то у месним, општинским и градским удружењима, у окружним одборима и на нивоу Републике, па су по изборним јединицама почели разговори на ту тему. Запажену дискусију имао је Милоје Боги-

ћевић, председник Удружења пензионера Крушевца, који се заложио за демократизацију изборног поступка и стриктно поштовање статутарне процедуре.

На седници у Ћићевцу утврђени су критеријуми за изборе и одређена изборна база за будуће чланове органа и тела Савеза пензионера Србије. Из Расинског округа у Скупштину СПС бираће се два члана – по један из Крушевца и Ћићевца, који ће бити кандидовани за члана Извршног одбора, а биће изабран и један члан Надзорног одбора.

Драган Петковић, секретар Савеза пензионера Србије, детаљно је обавестио пензионерске активисте о раду органа и тела СПС.

Радно председништво скупа, домаћини и председници окружних одбора пензионера за Моравички, Рашки и Расински округ

– На овом скупу је исказано јединство и добра сарадња три окружна одбора. Усаглашени су критеријуми за изборе представника ова три округа у органе Савеза пензионера Србије. Следе, по утврђеном програму, избори на свим нивоима. Основна идеја овог састанка је да се кроз избо-

ре предложе најбољи кандидати, који ће заступати и штитити интересе пензионера у органима и телима ове организације. Фактички, изборни процес је започео, а завршиће се најкасније у априлу 2019. одржавањем Изборне скупштине СПС – истакао је Петковић. **Ж. М.**

АКТИВНОСТИ ГУП СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Предавања и масаже

Градско удружење пензионера Сремска Митровица у оквиру својих редовних активности организује и предавања и здравствене прегледе за своје чланове. У сарадњи са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, у просторијама Клуба пензионера прошлог месеца организовано је предавање о остеопорози и исхрани старијих особа.

Како каже Мирјана Тресканица, председница Удружења, након предавања Тање Орељ из Завода, присутнима је измерен притисак и ниво шећера у крви, а затим су матуранти средње медицинске школе, смер физиотерапеутски техничар, на присутним пензионерима применили своја знања из масаже (на слици).

Такође, у оквиру октобра, месеца старих, у сарадњи са Црвеним крстом Војводине организована је и трибина на којој су предавачи Црвеног крста говорили о старењу и правима старијих. Педесетак пензионера имало је прилику да се упозна са правима старих и како да та права траже и остваре. **Д. Кораћ**

ЗА НОВОСАДСКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ С НАЈНИЖИМ ПРИМАЊИМА

Пакети солидарне помоћи

Удружење пензионера града Новог Сада недавно је поделило пакете солидарне помоћи корисницима пензија са територије Новог Сада, чија су примања испод просека.

Према речима Сенише Бранкова, потпредседника Удружења, пакети солидарне помоћи се додељују већ трећу годину. Овај пут је подељен 81 пакет хране, два пакета хигијенских средстава, и 17 кубних метара дрва за огрев.

– На основу личног документа корисници су преузели пакете, а дрва ће им бити достављена на кућне адресе. Пензионерима ова

помоћ много значи, а ми у Удружењу смо задовољни што им можемо помоћи – рекао је Сениша Бранков.

Подели пакета присуствовали су и Илија Шакић, директор Филијале РФ ПИО Нови Сад, Милан Бошковић и Предраг Ђетковић, помоћници директора Филијале РФ ПИО Нови Сад.

– Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО предвиђена је солидарна помоћ за пензионере с најнижим примањима. Ове године смо Удружењу

пензионера града Новог Сада за ту намену пребацили средства у висини од 492.000 динара – истакао је Илија Шакић.

Д. К.

Такмичили се и гости из Румуније

Општинска организација инвалида рада Зрењанин, која броји око 6.500 чланова, уз подршку руководства СИР Војводине успешно је организовала 16. Међународну банатску штрудлијаду. У Свечаној сали зрењанинског хотела „Војводина“, пред неколико стотина чланова и гостију, 68 такмичара надметало се за титулу најбоље банатске штрудле. А међу учесницима из двадесет месних и десет општинских организација из Баната биле су и њихове колеге из румунског града Чертежа на челу са председником општине Петру Кремпијаном, који је у шали изјавио да су њихови такмичари дошли да победе, ако не одмах, онда на некој наредној штрудлијади.

На отварању манифестације председница СИР Војводине, Стана Свиларов, истакла је да је ову програмску активност подржало и делимично финансирало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и похвалила Стевана Радишића, као председника, и чланове зрењанинске ОО СИР за ангажовање на њеној организацији.

– Када неко спомене штрудлу, увек ме асоцира на Банат, јер ми због вишегодишњег присуства на овој манифестацији некако цео Банат мирише на штрудлу – рекла је Стана Свиларов.

Потпредседник СИР Србије и председник ОО СИР Суботица, Станко Нимчевић, по-

Стана Свиларов, Стеван Радишић, Ковинка Лагунџија, Бајрам Адеми, Ангелина Ромелић и Нада Берар

здравио је овакав начин окупљања инвалида рада који им даје прилику да покажу шта умеју да направе својим вредним рукама, док је Стеван Радишић захвалио на подршци Градској управи Зрењанина.

Према мишљењу трочланог жирија (Нада Берар, Иванка Мачак и Данијел Марковић), који је оцењивао изглед, укус, мирис, мекоћу и остале квалитете изложених послastiца, најбољу штрудлу умесио је и испекао Бајрам Адеми из Мужље. Друго место освојио је Ангелина Ромелић из Вршца, а треће

Ковинка Лагунџија из Зрењанина, све троје за штрудле од мака.

Победнику 16. Штудлијаде припала је награда – седам дана боравка у Сијаринској бањи, а и такмичари који су освојили друго и треће место добили су пригодне поклоне.

Зрењанинску штудлијаду пратили су као гости и Марко Марић, посланик у Скупштини АПВ, Јасмина Живовић Сељин и Снежана Марић, директорке филијала РФ ПИО Зрењанин и Суботица.

Мирослав Мектеровић

У СКОПЉУ ОДРЖАН ДЕСЕТИ „ИНТЕРСКОПКЕЈКС“

Нишки посластичари поново најбољи

Удружење угоститељских и туристичких посленика Ниша освојило је пехар свеукупног победника на десетој међународној манифестацији „Интерскопкејкс“ у Скопљу одржаној средином новембра. Ниш је представљало двадесетак такмичара који су се надметали у категорији професионалаца и аматера у спремању колача и торти на теме „Дечји рођендан“ и „За мој посебан дан“.

Зоран Мирашевић, први човек Удружења, каже да је реч о још једном успеху нишких посластичара који су се такмичи-

ли у конкуренцији учесника из тридесет земаља.

– Успели смо да сачувамо позицију најбољих коју смо освајали и ранијих година и овај успех је потврда да угоститељство Ниша има квалитет за будућност. Жири је оцењивао квалитет израде, укус, декорацију, иновативност, а наш тим је одговорио сваком изазову – наглашава Зоран Мирашевић.

Такмичење у Скопљу имало је хуманитарни карактер и све послastiце су дониране деци из социјално угрожених породица.

Љ. Г.

СВЕЧАНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА РУМА

Велика подршка локалне самоуправе

Општинско удружење пензионера Рума је свечаном седницом Скупштине обележило годишњицу усељења у нове просторије. Пре свечаности одржана је седница Извршног одбора Удружења на којој је, између осталог, анализиран и извештај Надзорног одбора о пословању. Констатовано је да Удружење послује без губитка и у складу са законом. Према речима Петра Бабића, председника Удружења, то су успели уз велику подршку општине Рума.

– За овакво стање наших финансија велику заслугу има општинска управа која је кроз пројекат помоћи удружењима

грађана помогла и нама. Стога смо захвални нашој општини, јер без те помоћи не бисмо ово постигли. Надамо се да ће општина Рума и даље помагати наше удружење, јер се ми као колектив залажемо и предано радимо да члановима помогнемо и олакшамо живот у старости – истиче Петар Бабић.

Свечаној седници Скупштине румског удружења присуствовао је Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине и потпредседник СПС, који је говорио о активностима Савеза, положају пензионера у нашем друштву и о изменама и допунама Закона о ПИО.

Стојан Марковић, Петар Бабић (стоји), Милан Ненадић и Јованка Кокир

Седници су присуствовали и Светислав Дамјанчук, представник општине Рума, Мирјана Тресканица, председница Градског удружења пензионера Сремска Митровица, Крум Васев, председник ОО војних пензионера Руме, Божидар Тр-

куља, секретар ОО инвалида рада Рума, Предраг Вукмирић, представник инвалида ратова 90-их, проф. др академик Хаџи Милутин Стојковић и представници Удружења пензионера Земун.

М. Мектеровић

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА ТРСТЕНИК

Обележили свој дан

Општинска организација пензионера у Трстенику обележила је Међународни дан старих, месец солидарности са старим особама, али и дан своје организације. Скромна свечаност, уз музику и ручак, приређена је у клубу пензионера а присуствовали су и бројни гости.

Пре почетка свечане седнице минутом ћутања одата је пошта преминулим пензионерима, а затим је присутне поздравио, пожелео им добродошлицу и укратко их упознао са досадашњим ак-

тивностима, председник ОО пензионера Трстеник Миленко Вучковић.

Потпредседник организације Тома Смиљковић напоменуо је да сваке године у октобру организују свечану седницу, дружење и забаву. У трстеничкој општини има око 10.500 пензионера, а у Општинску организацију пензионера у Трстенику учлањено их је око 3.500.

– Трудимо се да нашим члановима обезбедимо бројне привилегије, омогућујемо им куповину огрева у 10 месечних рата и набавку основних намирница по повољним ценама. Социјално угроженим пензионерима дајемо пакете помоћи. Ту су и позајмице у пет једнаких месечних рата. У сарадњи са Домом здравља „Др Сава Станојевић“ организујемо акције мерења притиска и нивоа шећера у крви, као и провере вида и слуша уз могућност набавки предложених помагала – рекао је Тома Смиљковић, који је захвалио свима који су се одазвали и са њима обележили дан организације, уз жељу да се и идуће године друже и забављају.

Д. Ивановић

Хелп помаже Сврљижанима

Програм „Подршка социо-економској стабилности у региону Западног Балкана“ уз донаторску подршку Владе Немачке реализује се и у Сврљигу. У склопу пројекта недавно је 15 особа потписало уговоре о додели средстава (просечно по 2.400 евра) за опрему и покретање посла.

Међу онима који су добили средства највише је пољопривредника – седам, потом шест занатлија и два лица која се баве услужним делатностима.

Потписнике уговора чека и пословна и стручна обука у складу са потребама, као и могућност умрежавања у току трајања пројекта. Обавеза по уговору је и осам часова рада у корист локалне заједнице, регистрација делатности у складу са законодавством Републике Србије и додатно запошљавање једног радника. Вредност пројектне компоненте подршке доходним активностима у Сврљигу износи 36.000 евра, а реализацију пројектних активности финансира немачка организација „Хелп“ путем донаторских средстава, уз учешће општине Сврљиг која суфинансира подршку у износу од 14.400 евра.

Иначе, пројекат „ Подршка социо-економској стабилности у региону Западног Балкана“ реализује се од априла 2017. до краја јануара 2019. године. Компонента економског оснаживања кроз подршку доходним активностима у Србији спроводи се у Лесковцу, Медвеђи, Нишу, Сврљигу, Пироту и Мионици.

С. Ђорђевић

Прослава јубилеја у новим просторијама

Удружење оболелих од мултипле склерозе Шумадије обележило је 25 година постојања и рада.

Говорећи о раду Удружења, Јасмина Брајковић, председник републичке организације оболелих од мултипле склерозе и секретар Удружења у Шумадији, истакла је да је удружење својевремено настало захваљујући вољи и ентузијазму неколицине чланова са врло малим знањем о свему, па и о болести.

– За 25 година рада постигли смо много тога уз помоћ људи добре воље, а круна свега је нови простор који нам је уз сву досадашњу подршку омогућио град и ресорне градске управе – нагласила је Јасмина Брајковић.

Чланови Удружења оболелих од мултипле склерозе Шумадије представили су рукотворине настале у њиховој креатив-

ној радионици. Намеравају да организацијом хуманитарних изложби прикупе средства за куповину портабл машине за физикалну терапију ових болесника.

На територији Шумадије регистровано је нешто мање од 300 оболелих, а у Крагујевцу удружење окупља 180 чланова. Према речима чланова, циљ Удружења је да се обезбе-

ди развој и примена висококвалитетних стандарда лечења и пружање подршке оболелима и члановима њихових породица.

М. С.

ПОЛА ВЕКА РАДА УДРУЖЕЊА ЗА ПОМОЋ МЕНТАЛНО НЕДОВОЉНО РАЗВИЈЕНИМ ОСОБАМА – МНРО У ЛЕСКОВЦУ

Живот је у вештини

Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним особама (МНРО) у Лесковцу је јединствена, добровољна и непрофитна невладина организација која је ових дана обележила 50 година постојања и успешног рада.

Ова хуманитарна организација основана је 1968. године на иницијативу неколико ентузијаста из локалне самоуправе Лесковца и тамошњег Центра за социјални рад, а циљ јој је све до данас – унапређење положаја и заштита особа са сметњама у развоју.

Пре непуне две године ово лесковачко удружење за помоћ МНРО добило је и лиценцу за рад Дневног боравака „Дуга“ који свакодневно користи двадесетак корисника ометених у развоју старијих од 18 година.

Прошле године ово удружење креће са реализацијом социјално-едукативног програма „Живот је у вештини“, а током 2018. град Лесковац је финансирао четири пројекта овог удружења.

Први је „Дневни боравак“ за децу са сметњама у менталном развоју, други пројекат је „Предах и смештај – викенд програм“, трећи пројекат носи назив „Живот је у вештини“, а четврти пројекат чине активности са особама са сметњама у менталном развоју и са њиховим породицама.

– Дневни боравак „Дуга“ је дневна услуга у области социјалне заштите МНРО, намењена особама са овим инвалидитетом старости од 18 до 27 година. У другој групи имамо и старије од 27 година. Реч је о особама са

сметњама у развоју другог, трећег и четвртог степена подршке, особама које имају потребу за дневном негом и стручним надзором. Услуга је доступна осам сати дневно пет дана у недељи – каже Александра Јовановић, дипломирани социолог и секретар овог јединственог лесковачког удружења.

Удружење се бави и културно-забавним активностима за чланове кориснике, као и њихове породице кроз разне образовно-рекреативне кампове и „Малу школу за родитеље“, а уз помоћ Савеза МНРО Србије и локалне самоуправе града на обалама Ветернице.

Т. Стевановић

ПРОТИВ АЛЦХАЈМЕРА МАЛИМ КОРАЦИМА

Лек и даље недостижан

Нова сазнања помажу да се болест наслути више година пре саме појаве – ултразвучни снимак вратних артерија као могући путоказ за будућу деменцију

Деменција је завршни резултат деценијских оштећења, па је до тренутка када се човек разболи већ прекасно да се било шта учини.

Ово је позната и, чини се, закована чињеница, али нека научна открића упућују на то да би у будућности било могуће да се тај фаталитички след промени и болест предупредити. Штавише, да се предвиди десет и више година унапред, и то рутинским ултразвучним прегледом вратне артерије.

Уједно то је и најсажетије тумачење значаја једне британске студије чији су налази саопштени средином новембра на конгресу Удружења америчких кардиолога у Чикагу, а због актуелности теме водећи медији о томе известили.

Истраживање је спровео научни тим са Универзитетског колеџа у Лондону, рађено је у распону од петнаестак година, а обухваћено је више од три хиљаде људи (3192) животне доби између 58 и 74 године. Снимање каротидних артерија које снабдевају мозак крвљу изведено је од 2002. до 2004, а онда поновљено три пута до 2015-2016.

Упоредивање добијених података о крвотоку показало је да је код особа са већим интензитетом пулса знатно већи и ризик (чак 50 одсто) слабљења когнитивних функција.

То се објашњава стањем крвних судова. Када су очувани и еластични, пулс је миран и ста-

билан, а у случају оштећења (услед начина живота, исхране, лоших навика) долази до промене јачине, снажнијег таласа, што се негативно одражава на осетљиву моздану микроциркулацију. Отуда и последице.

Један из тима, др Скот Киеса, напомиње: „Ако можете да уочите ризик у средњим годинама, то људима даје мотив да мењају животни стил. Од тога како живите зависи како ће и колико брзо ваше стање да се урушава. А оно што је добро за артерије, свакако је добро и за мозак“, цитира Си-Ен-Ен.

Др Карол Рутлеџ из британске фондације за истраживање Алцхајмера додаје да не може са сигурношћу да се тврди да снимање каротида може да унапреди дијагностиковање деменције, али „оно што сигурно знамо јесте да је снабдевање мозга крвљу од врхунске важности, као и да је очување здравог срца и крвног притиска у вези са смањеним ризиком од настанка деменције“.

Не треба да чуди што је испитивање у једној уско стручној

области доживело такав публицитет. И сама назнака неког могућег помака на терену где се ствари не померају, лека нема па нема, делује подстицајно, јер је свет готово на ивици панике када је у питању Алцхајмер и брзина ширења ове неизлечиве, неуродегенеративне смртносне болести.

Подаци су неумољиви, 44 милиона оболелих широм света, са прогнозом да број буде удвостручен до 2030, више од девет милиона новооболелих сваке године, а до краја ове, 2018, глобално трошкови бриге и збрињавања попеће се на

текстом поводом објаве америчког фармацеутског гиганта „Фајзера“ да напушта рад на изналажењу лека, „после пропалих покушаја током протекле деценије и проћерданих милијарди“, што је, узгред, имало за последицу и губитак 300 радних места.

„За мене је разочаравајуће да се таква компанија као ‘Фајзер’ повлачи и бира да са стране посматра како други решавају финансијски проблем деменције. Увек сам веровао да велике компаније нису ту само да би гомилале профит, већ да такође имају мисију проналажења лекова за велике здравствене проблеме, као и да преузму ризике с тим у вези.“

Компанија је иначе саопштила да ће средства преусмерити у финансирање пројеката из неурологије. Осим што је то пословно вероватно добро промишљен потез, стиче се утисак, после изложених чињеница о поражавајућем исходу битке за ефикасни медикамент, да права адреса за нови почетак потраге и јесте базична неуролошка наука.

Како другачије схватити податак да се у последњих 15 година више од 99 одсто (!) испробаних лекова показало неделотворним, а да је тренутно у току више од 400 клиничких испитивања нових препарата.

Сви они циљају ка уклањању или ублажавању симптома, док научници говоре да је прави пробој могућ само откривањем промена у мозгу и фундаменталних процеса, одакле настају болести које воде у деменцију. И све је то наравно неизводљиво без огромних средстава. Професор Струпер скреће пажњу на велику несразмеру између улагања у деменцију и изучавања рака. „Мозак је најкомплекснији орган, али о деменцији знамо петнаест пута мање него о канцеру.“

Д. Драгић

Холанђани на првом месту

Овогодишње, десето по реду, рангирање пензијских система, такозвани Мерсер глобални индекс пензија који саставља Аустралијски центар за финансијске студије, показало је да се „пензионерски рај“ налази у Холандији, али и да је данас најбоље бити пензионер на северу Европе, јер су међу првих пет најбоље оцењених земаља, из тог дела света још три: Данска, Финска и Шведска. У ово друштво доспела је још и Аустралија.

Ове земље нуде најбоља решења за оне који су завршили свој радни век, мада се и тамо, под утицајем демографских промена, већ увелико расправља о одрживости и, због тога – о реформама. Холандска влада тако планира да главни стуб пензијског осигурања са компанија пребаци на појединце, односно на личну штедњу. Међу већ усвојеним променама је и померање границе радног века на 67 година у 2022.

ИТАЛИЈА: Магичних 100

Популистичка влада у Италији обрадовала је будуће пензионере – и разгневила централу Европске уније – предлогом свог буџета за 2019. годину, који је према оценама у Бриселу, изнад фискалних могућности већ увелико презадужене земље.

Буџетом се, између осталог, поништава пензијска реформа из 2011. којом је престанак радног века за већину Италијана померен на 67 година, са могућношћу даљег померања навише у складу са растом очекиваног животног века. По новом систему, чија би примена требало да почне у фебруару, у пензију се одлази по новој, свакако оригиналној формули: када збир година живота и година стажа достигне „магичну“ бројку 100. Примера ради, у пензију може неко ко је радио 38 година, а навршио је 62 године живота. Како је израчунато, то ће државу коштати седам милијарди евра, па зато није чудно што је овакво решење наишло на отпор ЕУ, чије водеће земље не желе да добију „нову Грчку“.

ШВЕДСКА: Протести против промена

Иако им се пензијски систем сврстава међу најбоље на свету, Швеђани су ове године, масовним изласком на улице (у мају и октобру), два пута показали да су незадовољни најавама промена, по њиховом уверењу – нагоре.

Незадовољство су изазвали предлози за подизање границе за одлазак у пензију са 65 на 67 година, уз истовремену модификацију услова под којима се старији запослени који остану без радног места квалификују за надокнаде за незапосленост, који су неповољнији од постојећих решења. У мају је иначе на улицама Брисела, у организацији водећих синдиката који су формирали заједнички фронт, демонстрирало око 70.000 људи, док је реприза протеста средином октобра била много мање убедљива: окупило се једва десет хиљада учесника.

НОРВЕШКА: Прво мушкарци, па жене

Иако је земља са високим степеном родне равноправности, Норвешка у једном аспекту фаворизује мушкарце: они раније одлазе у пензију него жене.

Пензијском реформом из 2011, тамо је створена могућност превременог одласка у пензију са навршене 62 године (уз прописани минимум година стажа), али и истовремену могућност да новопечени пензионер настави да ради колико год жели, чак и кад почне да прима пензију. То је комбинација која је међу норвешким мушкарцима све популарнија: најновији подаци званичне статистике показују да се сваки други Норвежанин пензионира са 66 година живота (званична граница за завршетак радног стажа је 67), али да при том наставља да ради, доносећи кући и пензију и плату. Жене, међутим, у мањој мери могу да користе ову могућност, јер по правилу имају мање радног стажа, па у пензију не могу пре него што наврше 67.

ФИНСКА: Бебе и реформа

Фински послодавци и синдикати објавили су средином новембра заједнички позив влади да приступи малим корекцијама пензијског система одмах, да земља не би била принуђена да у будућности у том погледу прави велике промене. Повод за ово било је саопштење националне статистичке службе да је број беба који је последњих година тамо дошао на свет толико мали, да ће број становника почети да опада већ 2035, што подразумева да ће дотле почети да се смањује и број запослених, па према томе и уплате у пензијске фондове.

У Финској је почетком прошле године већ повучен важан потез кад је реч о пензијама, тиме што је старосна граница за пензионисање померена са 63 на 65 година, а нови преговори владе са коморама послодаваца и синдикатима најављују се за март или април идуће године, највероватније после избора за нови састав парламента и, највероватније, нову владу.

М. Бекин

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ КЛАДОВО

Брину о најугроженијима

Удружење пензионера општине Кладово поделило је у октобру угроженим и болесним пензионерима осамдесет два пакета прехранбених и хигијенских производа у вредности од по 1.200 динара.

Синиша Стаменковић, председник Удружења, каже да је 70 одсто новчаних средстава добијено од борске филијале РФ ПИО, а 30 одсто је од средстава Удружења. Заинтересовани пензионери са нижим пензијама у дневном боравку Дома пензионера могу да добију и топли оброк за само 120 динара. Разлику до комерцијалне цене субвенционише локална самоуправа, наводи Стаменковић.

Зоран Николић, координатор и економ задужен за набавке, додаје да се спремају да и за новогодишње и божићне празнике помогну угроженима.

Имена пензионера најлошијег имовинског стања евидентирани су у тридесет месних одбора ове општине, укључујући и Кладово.

Познати хуманиста Јован Белчић Бата, рођен у оближњем селу Велесница, који је радни век провео у Данској, покљонио је

Удружењу компјутерску опрему и копијер апарат, па је организована прва школа рачунара за треће доба (на слици). Интересовање је велико, настава се одвија у поподневним сатима, а полазници су подељени у више група. Трошкове наставе из сопствених средстава сноси Удружење.

На иницијативу Удружења пензионера, одобрено је да лекари Здравственог центра у Кладову раде у Дому пензионера, за сада два пута месечно по четири сата. За почетак, контролисале висину шећера у крви и мереће притисак, а постоји могућност рада и појединих лекара специјалиста.

У Удружењу брину и о културним збивањима. Секција музичара је већ основана. На челу оркестра је Веселин Голубовић, који се из хобија бави музиком и свира кларинет. Он предводи хармоникаше Зорана Панковића и Александра Грујића. Певачко умеће препуштено је познатом кладовском солисти Зорану Станковићу, а ускоро би требало да почне с радом и фолклорна група у којој доминирају даме.

Урош Бановић

МЕСНА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА У НОВОМ МИЛОШЕВУ

Препород самопрегором

Месна организација пензионера у Новом Милошеву у општини Нови Бечеј, која се пре неколико година осамосталила, захваљујући сопственом наменском објекту који им је изградило село и сопственој агилности, прерасла је у удружење.

– Никома не дугујемо ни динар, а обезбеђујемо уредно средства за несметан рад. У томе нам помаже наша месна заједница и Скупштина општине Нови Бечеј – напомиње председник новомилошевачког Удружења пензионера Милан Цимеша.

Захваљујући сопственом наменском објекту – Дому бораца, удружење располаже лепо уређеним простором, који је за чланове отворен од 7 до 13 сати сваког дана осим понедељком.

Успоставили су добру сарадњу са бројним колективима у селу. Члановима су обезбедили бројне погодности: снабдевање огревом на 10 до 12 месечних рата, воће и поврће могу да купе на три месечне рате, затим сухомеснате производе и свеже месо у неколико продавница по вољним условима.

Велика сала угошћује бројне пензионере и са стране

Милан Цимеша каже да организују најмање две екскурзије годишње, посећују исписнике и примају их у госте. Као домаћини и они имају шта да покажу: музеј пољопривредних машина „Жеравица“, редак у европским размерама, етно музеј „Котарка“, Банатски културни центар и друге знаменитости Новог Милошева. Организовали су и спортско такмичење пензионера, које би требало да постане традиционално судећи по томе што је окупило 14 екипа из више насеља, уз најаву нових учесника.

С. Завишић

МУЗИЧКИ ФЕСТИВАЛ СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ У ПОЖАРЕВЦУ Допринос смањењу предрасуда

У Центру за културу Пожаревац 30. октобра одржан је 25. Музички фестивал слепих и слабовидих. Домаћин фестивала била је Међуопштинска организација Савеза слепих Србије Пожаревац. У такмичарском делу учествовала су деца из Школе „Вељко Рамадановић“ у Земуну, чланови организација слепих из Ужица, Бора, Куле, Суботице, Пожареваца и Београда.

У категорији народне музике за најбољег инструменталисту проглашен је Жарко Стојковић, фрулаш из Боговине, док је друго место припало Зденку Клинку, хармоникашу из Београда. Међу вокалним извођачима прво место припало је Слободану Дујкићу из Бора, а друго Николини Миливојевић, ученици средње ПТТ школе за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадановић“.

У категорији забавне музике најбољи су били Ђорђе Шука, ученик земунске школе за ученике оштећеног вида, и Илија Симеуновић из Београда, матурант ПТТ школе

Старинска јела за све генерације

Више од 50 излагача са југа Србије, гости из Ниша, Бабушнице, Беле Паланке, Лесковца, Лебана, Сурдулице и одлична посета обележили су Први фестивал хране и пића „Укуси југа” у Власотинцу. Најквалитетнији домаћи производи, изложени у посудама вредних домаћица или упаковани у модерну амбалажу, налазили су се на штандовима у хотелу „Грозд”. Могло је да се дегустира све – од пите с купусом и корма печеним на плотни, преко старинских колача бресквица, сувомеснатих и млечних производа, до смутија и домаћег пива. Учествовали су и мајстори кулинарства Високе пословне школе струковних студија из Лесковца, представници локалних компанија и пчеларских задруга, а ученици основних школа показали су своје умеће у радионици „Плодови јесени”.

Манифестације је отворио Небојша Стојановић, помоћник председника општине Власотинце, који је рекао да је овај крај познат по производњи најкуснијег воћа и поврћа, али и као крај у коме вредне домаћице и домаћини све те дарове природе прерађују у укусну храну и пиће.

Наступ најмлађе групе КУД „Света Тројица” из Бољара

Оливера Цветковић, директорка Туристичке организације општине Власотинце, у име организатора захвалила је свима који су се одазвали позиву да пропагирају укусе овог краја како би се сачувала од заборава традиционална јела и пића.

У пропратном делу програма представио се КУД „Света Тројица” из Бољара, са најмла-

ђом групом, затим ученици глуме студија образовања „Знање” сценским приказом „Грозјобер”, а Трио акустик из Лесковца био је задужен за добру музику током трајања манифестације. Аматерски глумац Ђорђе Цакић, наставник у пензији, својим наступом измамио је осмехе и дуготрајни аплауз.

Д. Коцић

ДЕВЕТА СМОТРА ХОРОВА И ПЕВАЧКИХ ГРУПА СИР ВОЈВОДИНЕ

Публика певала са извођачима

„Вељко Рамадановић”. Специјалну награду жири је доделио Дајани Габрић, а посебно је похвалио Жељка Гордића и рок групу „Има нас разних”. На такмичењу се представило петнаест музичара, а најмлађа учесница била је петогодишња Дајана Војник из Суботице.

Музички фестивал је организовао Савез слепих Србије, једна од најстаријих репрезентативних организација особа са инвалидитетом у Србији, а циљ овог фестивала је да афирмише слепе и слабовиде уметнике. **Г. О.**

Савез инвалида рада Војводине успешно је, по девети пут, организовао Смотру хорова и певачких група из војвођанских организација инвалида рада, која је одржана у зрењанинском позоришту „Тоша Јовановић”. Домаћин је била Општинска организација СИР Зрењанин на челу са председником Стеваном Радишићем, који је и потпредседник Савеза инвалида рада Војводине.

Стана Свиларов, председница СИР Војводине, истакла је да је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања пружио подршку овој пројектној активности Савеза и финансијски помогло одржавање Смотре.

Своје уметничке способности у хорском певању и креативност исказали су хорови организација инвалида рада из Шида, Сенте и Зре-

њанина, као и њихове колеге из певачке групе из Кикинде. Програм је почео духовитом здравицом Милана Продановића Сокола, члана ОО СИР Пландиште, а током наступа, разгаљена публика одушевљено је више пута и сама запевала уз хорове и извођаче на бини. Успешан модератор програма била је први пут Славица Копиловић из СИР Војводине.

На крају програма Стана Свиларов је представницима певачке групе и хорова уручила захвалнице за учешће на Смотри.

Манифестацију су као гости пратили и Станко Нимчевић, председник ОО СИР Суботице и потпредседник СИР Србије, Снежана Марић, директорка Филијале РФ ПИО Суботица, и Јасмина Живовић Сељин, директорка Филијале РФ ПИО Зрењанин. **М. Мектеровић**

ГОИР ШАБАЦ

Представили текеришки пешкир

Поводом обележавања века од ослобођења Шапца у Првом светском рату, у холу шабачке Библиотеке организовано је представљање једног од најзначајнијих сведока страдања овог краја у Великом рату, „Текеришког пешкира“. Промоцију су припремили Градска организација инвалида рада и Ткачка радионица „Стари занати“. Председница ГОИР Шабац Мирослава Савковић уручила је текеришки пешкир, који се иначе налази на Националној листи нематеријалног културног наслеђа, градоначелнику Небојши Зеленовићу. Он је том приликом истакао да ће овај симбол наде и страдања бити део дипломатских поклона и препознатљив бренд шабачког краја.

Од 1975. године пешкир се налази у оквиру сталне поставке Народног музеја у Шапцу, а трудом и залагањем вредних жена и особа са инвалидитетом угледао је светлост дана. **С. М.**

ПИРОТ

Стална бригаа о чланству

Градско удружење пензионера Пирот заиста брине о чланству и труди се да помогне најугроженијима. Управо је у току подела пакета животних намирница и средстава личне хигијене пензионерима који имају примања испод 15.000 динара.

Средствима Удружења и уз помоћ Филијале РФ ПИО Пирот која им је доделила 100.000 динара, набављено је 570 пакета за најугроженије пензионере, без обзира да ли су чланови или не. Ове године је подељена и једнократна новчана помоћ за куповину лекова.

По одлуци Извршног одбора удружења дата је позајмица пензионерима од два и по милиона динара са роком враћања од пет месеци, без камате. Организовано је и пет једнодневних излета за пензионере, о трошку удружења.

– Трудимо се да колико је у нашој моћи помогнемо пензионерима, да будемо ближи једни другима, да се дружимо. Јер, онај ко заборави пензионера, заборавио је себе – каже председник Градског удружења пензионера Пирот, Ђорђе Митић. **С. П.**

КИКИНДА

Две манифестације у истом дану

Удружење пензионера кикиндске општине организовало је 15. новембра две манифестације: фестивал пензионерских гастрономских ђаконија и прославу 45-годишњице свог КУД „Сунчана јесен“. Угостили су 40 вршњака, пензионера Електродистрибуције из Београда. Београђанима је ово била трећа посета Кикинди, и прилика да још једном виде све њене знаменитости.

У кикиндском Дому пензионера дочекала их је права гозба коју су им припремили чланови Удружења. Уследио је затим музичко-литерарни програм КУД „Сунчана јесен“ који је тиме обележио свој рођендан. Честитали су им Миодраг Булајић, члан Градског већа Кикинде, Велинка Накрајкућин, директорка Филијале Фонда ПИО у Кикинди, представници пензионера из Растине код Сомбора, као и други сарадници.

Захвалнице су добили чланови са најдужим стажом у КУД, а међу њима и Меланија Толимир за 35 година оданог рада (на слици). Председници двеју организација пензионера – Гордана Благојевић, из београдске, и Велизар Силвестер из кикиндске, разменили су поклоне, уз позив Кикинђанима да ускоро узврате посету пензионерима Електродистрибуције из главног града. **С. З.**

БОР

Златна свадба

Под покровитељством општине Бор, а у организацији Центра за социјални рад и Геронтолошког друштва, у Бору се сваке године организује манифестација под називом „Златна свадба“.

За парове који су непрекидно провели у браку 50 година и ове године је, крајем октобра, организован пријем у просторијама Геронтолошког друштва, где је наступила и певачка група Актива жена Удружења пензионера Бор (на слици).

По завршетку програма и закуске, за слављенике из Бора и околних села организована је и биоскопска представа, посета Музеју рударства и металургије и свечани ручак на Борском језеру, каже председница Актива жена Удружења пензионера Бор Јагода Стратиј.

Циљ ове манифестације је очување породице и традиционалних породичних вредности, уз поруку младима да се „све може када се двоје сложе“. **Ј. С.**

Хор Удружења жена „Јесен живота“ из Шида

ТЕМЕРИН

Смотра хорова пензионера

Петнаеста традиционална Смотра хорова пензионера Војводине, одржана у Темерину, окупала је 16 хорова и више од 500 учесника из различитих крајева Србије. Организатор и домаћин манифестације били су пензионери Прве месне заједнице Темерин, а смотру је отворио председник Удружења пензионера Војводине, Милан Ненадић. Први је наступио хор „Романтичари са Бегеја“ из Зрењанина, а затим су се ређали хорови из Панчева, Лесковца, Аранђеловца, Сремских Карловаца, Сомбора, Ниша, Новог Сада, Кикинде, Шида, Ковачице, Суботице, Вршца, Сремске Митровице и Темерина. Атмосфера је била пријатна и весела, а поједине песме попут „Ко те има, тај те нема“, „Зора је“ и „Добра вам ноћ“ певали су заједно са хоровима и сви гости. Након наступа хорова и доделе захвалница учесницима, гости су уживали у звуцима тамбурашког оркестра „Бисери“.

Смотра је ове године први пут организована у општини Темерин, а домаћини се надају да ће у наредним годинама опет имати част да угосте пензионере из свих крајева наше земље. **Т. К.**

СВРЉИГ

Помоћ за најсиромашније

Становништво сврљичке општине је претежно старачко, али и сиромашно. За оне најсиромашније ради кухиња Црвеног крста у којој се дневно припреми 500 топлих оброка. На казан долазе лица са статусом корисника по одлуци комисије, углавном из града, док особе из сврљичких села због удаљености користе породичне пакете.

За њих је Влада Србије обезбедила 1.020 породичних пакета и више од половине је већ подељено, каже Јовица Божиновић, секретар ЦК Сврљиг. Он наглашава да је посао поделе убрзало и ново возило које је Црвени крст Србије уступио овдашњем ЦК за потребе народне кухиње. Средства за рад кухиње обезбедила је Влада Србије, а материјалне трошкове покрива локална самоуправа. Приметно је да се повећава број лица која траже помоћ. Према подацима социјалних установа, у току године неки вид помоћи користе и до три хиљаде житеља сврљичке општине. **С. Ђ.**

СУБОТИЦА

Нове услуге за клубове на селу

Чланови геронтолошких клубова у Бајмоку, Новом Жеднику, Малој Босни и Ђурђину од 1. децембра ће, као и пензионери који припадају неком од шест клубова у Суботици, моћи да користе услуге ручка, те прања и пеглања веша.

Проширење обима услуга отворене заштите Геронтолошког центра у Суботици обезбеђено је захваљујући већим издвајањима из буџета Суботице.

– Ниједан пензионер који је члан нашег геронтолошког клуба неће осетити никакву разлику зато што живи на селу – рекао је Ненад Иванишевић, директор Геронтолошког центра у Суботици.

Кувани ручак у Геронтолошком клубу или испоручен на кућну адресу, као и услуге прања и пеглања веша, од почетка децембра моћи ће да добију и пензионери који живе у четири приградска насеља Суботице чиме ће се изједначити са онима који су чланови неког од још шест клубова у граду, а посредством којих, у оквиру службе Отворене заштите, Геронтолошки центар окупља око 7.800 најстаријих суграђана. **Г. О.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Испорука огрева

Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке испоручила је до сада својим члановима за ову грејну сезону 1.285 тона угља и око 650 кубика огревног дрвета. Осим огрева, већина пензионера определила се да преко своје организације на рате набави и свежу пилетину, лиснато тесто, мед. Организација пензионера помогла је и своје најугроженије чланове.

– Поделили смо 150 хуманитарних пакета по нашим месним одборима. У ову активност укључио се и Црвени крст Смедеревске Паланке, који је поделио још 20 пакета. Иначе, до сада смо организовали десет једнодневних излета, на којима су пензионери посетили Врњачку Бању, Лисине, Нови Пазар и друга места у Србији – каже Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера. **Сл. К.**

Право на туђу помоћ и негу

? Л. Т., Темерин: По ком основу особе са инвалидитетом могу да остваре право на добијање туђе неге и помоћи? Да ли и под којим условима је могуће да особа добија овакву врсту помоћи и преко Фонда ПИО и преко центра за социјални рад?

Одговор: Право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица има осигураник и корисник пензије коме је због природе и тежине повреде или болести неопходна помоћ и нега за обављање радњи ради задовољавања основних животних потреба. По Закону о ПИО, право, практично, имају само непокретни, слепи и они који без туђе помоћи не могу да се хране, облаче, нити крећу по кући, као и они који су на дијализи.

Право на новчану накнаду за туђу негу и помоћ није условљено висином других примања, нити конкретном дијагнозом, већ искључиво општим здравственим стањем подносиоца захтева, односно његовом функционалношћу и способношћу за обављање основних животних активности.

Поступак за остваривање права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица покреће се на захтев осигураника, односно корисника права, уз који је приложена одговарајућа медицинска документација. Захтев за новчану

накнаду за помоћ и негу другог лица подноси се надлежној филијали Републичког фонда ПИО према месту пребивалишта.

Корисник који је по прописима о пензијском и инвалидском осигурању остварио право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, може остварити право на увећани додатак за помоћ и негу, ако испуњава услове из Закона о социјалној заштити. По Закону, право на увећани додатак за помоћ и негу могу остварити она лица која имају утврђен проценат телесног оштећења 100 одсто по једном основу или да лице има органски трајни поремећај неуролошког и психичког типа, као и лице код кога је утврђена потреба за помоћи и негом, а које има више оштећења, с тим да ниво оштећења износи 70 и више процената по најмање два основа. Захтев се подноси центру за социјални рад који је надлежан према месту пребивалишта корисника пензије, при чему и одлуку о праву доноси центар као орган који је надлежан за спровођење Закона о социјалној заштити.

Права удове војног пензионера

? М. П., Земун: Мој супруг, који је био пензионисано војно лице, преминуо је прошлог месеца. Када могу да предам захтев за породичну пензију и да ли могу и да се лечим на ВМА?

Одговор: Удова има право на породичну пензију ако је у моменту смрти супруга имала навршене 53 године живота. За подношење захтева за породичну пензију није прописан рок. Процент пензије се одређује према броју чланова породице који имају право на ту

пензију, и за једног члана породице износи 70 одсто од покојникове пензије коју је примао у моменту смрти. За информације о условима здравственог осигурања за корисника војне породичне пензије, обратите се Републичком фонду за здравствено осигурање.

Удовички додатак и породична пензија

? Р. К., Прокупље: У земљама чланицама Европске уније уколико један од супружника премине, а био је запослен, преживелом брачном партнеру следеће такозвани удовички додатак на име његовог доприноса по основу доприноса за ПИО. Да ли ће се икад тај додатак исплаћивати у Србији?

Одговор: Према Закону о ПИО, у случају смрти брачног друга удова/удовац има право

на породичну пензију, уколико испуњава законом прописане услове.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Докази потребни за остваривање права

? И. М., Београд: Радил сам у Немачкој шест година, а у Србији цео преостали стаж. Ускоро ћу остварити старосни услов за пензију. Шта од папира треба да прикупим из Немачке, а шта одавде?

Одговор: У оквиру сваког обрасца захтева за остваривање права на пензију налази се списак потребних доказа за остваривање права. Сви обрасци се могу наћи на сајту Фонда www.pio.rs, као и у свим организационим јединицама Фонда. Захтев, уз остале документацију, подноси се Дирекцији Фонда, Одељењу за пензијско и инвалидско осигурање по међународним уговорима. Фонд је у обавези да у име подносиоца захтева покрене поступак остваривања права у другој држави.

Без обзира на врсту захтева, Фонд је дужан да по службеној дужности, у складу са Законом о општем управном поступку, врши увид, прибавља и обрађује

податке о чињеницама о којима се води службена евиденција, а који су неопходни за одлучивање.

У поступку по захтеву странке Фонд може да врши увид, прибавља и обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција када је то неопходно за одлучивање, осим ако странка изричито изјави да ће те податке прибавити сама.

Странка је у обавези да достави податке о којима се не води службена евиденција, а који су од утицаја за одлучивање по захтеву (нпр. решење о прекиду радног односа, медицинску документацију, доказе о стажу оствареном у иностранству, доказе о школовању...).

Закон о рехабилитацији

? Љ. В., Појате: Мој покојни отац, неправедно осуђен, провео је на Голом отоку више од пет година. По поднетом захтеву извршена је његова рехабилитација.

Законом о рехабилитацији прописано је да се време проведено на Голом отоку рачуна као радни стаж са двоструким трајањем, као и да рехабилитована лица имају право на прописани месечни износ новчане накнаде. Да ли моја мајка као корисник породичне пензије од покојног оца има право на прерачунавање пензије по основу накнадно утврђеног стажа оца или на део прописане новчане накнаде за рехабилитована лица и коме да се обрати за остваривање тог права.

Одговор: На основу Закона о рехабилитацији (Службени гласник РС, бр. 92/2011), рехабилитовано лице има право на посебан пензијски стаж и месечну новчану накнаду (посебан додатак). За признавање ових права рехабилитовано лице подноси захтев филијали Фонда надлежној према пребивалишту са доказима потребним за одлучивање. Ово су лична права рехабилитованих лица која се не наслеђују.

Посебан пензијски стаж се не региструје у електронску базу матичне евиденције са осталим подацима о стажу и зарадама и нема утицаја на остваривање права на пензију или поновно одређивање висине пензије, већ представља основ за остваривање права на месечну новчану накнаду. Неисплаћени износи месечне новчане накнаде (посебног додатка) који припадају кориснику до дана његове смрти, предмет су оставинског решења којим се утврђује законски наследник.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ГРАДИРАЊЕ	ИГРА СА ЛОПОТОМ	УТОН, УЛЕГЊУБЕ	РЕКА У АУСТРИЈИ	ПРКОСАН	ПРОСТ БРОЈ	ВРЕЋА ОД КОСТРЕТИ
ДРЖАВА У ЕВРОПИ							
ПРАКТИЧАР У ПОСЛУ							
ВИТИЧАСТА ЗАГРАДА							
ПРИМАЛАЦ ПОКЛОНА							
ИНТЕР- НАЦИОНАЛ. МАТЕМАТ. УНИЈА				АКАДЕМИЈА НАУКА УНУТРАШ. СТРАНЕ			ПЛУРАЛ (СКР.)
ПЛЕМЕНИТА ДИВЉА ЖИВОТ.						ПОНД НЕЗАКОН. ПОЛИТИЧКИ РАД	
ЕГИПАТСКИ БОГ СУНЦА					ИЛИНИЈУМ ТРАКА ЂАКОНА		
ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ		МЕСТО У СРБИЈИ ВРСТА КИТА					МАТЕМАТИЧКА СЕКАНТА
ИНТЕРЕ- СОВАЊЕ							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ИСЛУЖЕНИ КОЊИ НЕОЖЕЊ. МЛАДИЋ				
ЈЕДАН ЗАНАТЛИЈА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВОЈСКА (СКР.) ЖИТЕЉ КУБЕ				ЛИТИЈУМ САСТОЈАК ДУВАНА		
КАМЕН ОД ВОДЕ							
ДЕО КОЊСКЕ ОПРЕМЕ (МН.)					ПРВО СЛОВО ДРВОРЕД		
ОЗНАКА БЕЛГИЈЕ		ПЛЕТЕНИЦА ПИСАЦ, ВАСКО					ОПШТИНСКА ЗЕМЉА
ИНИЦИЈАЛИ ПУШКИНА			ЗАВАРЕНО МЕСТО НА МЕТАЛУ	РЕКА У РУСИЈИ СПИЛБЕРГ. ВАНЗЕМАЉАЦ			
НОВА СТВАР							
РАВНО- ДУШНОСТ							
РАДНИК НА ЦАРИНИ							

МАГИЧНИ ЛИК

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

А, А, ГОС, ДАР, ДЕ, ЈА, КО, НАК, НИ, НТ, ОП, ПО, РИ,
СА, СИ, СТА, ТА, ТИС, ЦА, ЦИ.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Власник, газда, 2. Помоћник на факултету, 4. Опстајање, 4. Корпа, кошара, 5. Запаљење жлезде, 6. Оздрављење, опоравак.

ОСМОСМЕРКА

Р	Т	И	С	А	Л	В
М	Р	К	А	С	А	А
А	П	О	Р	Т	Е	Р
Р	А	Н	С	А	Д	И
К	Т	О	К	Т	И	В
Е	Р	С	А	И	О	Е
Т	О	Т	В	Н	Г	Р
И	Н	А	О	А	Е	Т
Н	О	С	Д	Т	Н	Е
Г	Ж	Р	А	И	А	Р
К	А	Р	А	Т	И	Л
Г	К	А	Н	А	Л	С

АПОРТЕР, АСТАТИН, ВЕРТЕР, ГАРДА, ДИОГЕН, ИДЕАЛ, ИКОНОСТАС, КАНАЛ, КАРАТ, КРАМП, КРАТЕР, ЛИТАР, МАРКЕТИНГ, ПАТРОН, ПТИЦА, ПРОСТОР, СЛАНА, ТРОНОЖАЦ, ТРОСТАВ, ТИТАНИТ, ТОТАЛ, ТРЕВИРА, ЦАРСКА ВОДА.

ОСМОСМЕРКА: без остатака.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: ГРУЈА, РУТИНЕР, АКОЛАДА, ДОНАТАР, ИМЉ, АН, ЈЕЛЕН, П, АТОН, ИЛ, Ц, СТОЛ, ИНТЕРЕС, ЈА, ПАРЕ, АРМИРАЧ, ВОЈ, ЛИ, КАМЕНАЦ, УЛАРИ, А, Б, КИКА, АН, ОРА, НОВИТЕТ, АПАТИЈА, ЦАРИНАР, МАГИЧНИ ЛИК: господар, опстанак, котарица, аденитис, санацја.

Да ли сте знали ...

– да је на Великој народној скупштини Срба, Буњеваца и осталих Словена у Банату, Бачкој и Барањи, одржаној у Новом Саду 25. новембра 1918. године,

проглашено присаједињење тих крајева Краљевини Србији? Дан раније, 24. новембра 1918. године, Скупштина Срема се такође изјаснила за прикључење Краљевини Србији.

Поводом стогодишњице тих догађаја у Новом Саду је отворен Музеј присаједињења Војводине Краљевини Србији и откривен споменик краљу Петру Првом Карађорђевићу Ослободиоцу. Одржана је и свечана академија којој су присуствовали највиши државни званичници.

– да се на четврту годишњицу почетка Првог светског рата, 28. јула 1918. године, по налогу тадашњег америчког председника Вудроа Вил-

сона српска застава завијорила на Белој кући и свим јавним и државним зградама у САД? Овај јединствени догађај остао је забележен као незабораван чин америчког председника Вилсона према Србији која је у Великом рату поднела највећу жртву – изгубила је 26 одсто становништва и доживела преседан у историји ратовања када се готово читав народ повукао из своје домовине. Тим поводом су широм Сједињених Држава осванули постери који позивају на помоћ Србији током Првог светског рата.

– да су наши преци у Првом светском рату ратовали раме уз раме са Вијетнамцима, који су дошли да се уз Србе боре на Солунском фронту? На

истој страни тадашње „борбе добра и зла“, како су чланице Антанте називале рат са Централним силама, налазили су се и прави Индијанци. Божићна честитка за 1916. направљена код Солуна спојила је у једну фотографију тадашње саборце: Грка, Британца, Србина, Италијана, Алжирца, Индијца и војника Краљевине Црне Горе (горњи ред), те Вијетнамца, Руса, Француза и Сенегалца (доњи ред).

– да је по завршетку Првог светског рата, 1918. године, једна планина у Канади названа Путник, по српском војводи Радомиру Путнику? Канађани су желели да на овај начин одају почаст савезничким – српским борцима који

су поднели велике жртве у Првом светском рату и под Путниковом командом задали први пораз Централним силама.

У далеким Стеновитим планинама Канаде, у планинском масиву Кананаскис, у покрајини Алберта, налази се планина Путник, надморске висине 2.940 метара.

Молим за реч

Где је та полна равноправност. Толики Деда-Мразеви, а ниједна Баба Мраз.

Смислио сам. Не исплати се много мислити.

Ум царује, ријалити кладе ваља.

Отварају се клубови за пензионере. Али ниједан није Звезда или Партизан.

Толики лекари одлазе. Требало би донети закон да са собом поведе и своје пацијенте.

Фолклор је у експанзији. Свако игра своју игрицу.

У породици се осећам као шахиста. Кад год треба нешто да се плаћа, ја сам на потезу

Дејан Патаковић

Мисаоне направе

Истину оповргавају детектори лажи.

Друга страна медаље је ближа човеку.

Само сецкање лука је узбудљиво до суза.

Имамо различите погледе и када гледамо у боб.

Где влада мишљење, закон је ван снаге.

Чвор је у томе што све виси о замршеном концу.

Јад је створио човека.

Полицијски досије је књига утисака доушника.

И камен спотицања потиче од ерупције.

Вукосава Денчић

Кратка памет

Наоружао се стрпљењем, је л и то хладно оружје?

Нема народ од чега да живи, а има од чега да се воза?

Прво је „ухватио маглу“, а онда га је „појео мрак“.

На кратку памет најчешће падају тешке мисли.

Пас лаје, шта би са тим ветром?

Туђе нећемо, своје нам не дају.

Свега нам фали, па то је превише...

Колико случајева имамо, добро нисмо и горе незбринуте.

Највећу пензију имају пензионери доброг здравља.

Није тачно да немамо поноса, имамо и параду.

Милица Чулић

Бескичмењаци

Изгледа да смо јако кварљива роба. Много се брзо продајемо.

Чим је пуштен с ланца, одмах је почео да тера кера.

Навалили су са свих страна. Морао сам да се повучем у себе.

Право је заповест разума. Али, где наћи разум.

И кад зинеш, то је вербални деликт.

Више нема одрешене руке. Шкљоцнуле су лисице.

Синула ми је мисао а онда је дошло до кратког споја.

Постао сам бескичмењак. Чик да видим како ће ме сломити.

Брак је игра на срећу, коцка. Зато га аминују држава и црква.

Радивоје Јевтић Јенки

Несаломиви

Уметност је све, али није свашта.

Човек има судбину књиге. Или га хвале, или га спале.

Постао сам свој газда. Црњег господара нисам могао да нађем.

Где нема тишине, нема ни самоће.

Несаломив сам. Немам кичму!

Док сам ћутао, нико ми није противречио.

Демократија нас је заплуснула. Моли се народ да не таласа.

И бог мора да је Србин. Иначе би нам помогао.

Кад год сам имао шта да кажем, нисам имао шта да једем.

Радмило Мићковић